

Holmestrand
kommune

Helhetlig plan 2025-2034

Oppvekst II

Vedtatt 12.11.25, KS-NH 084/25

Leseveiledning med kommunestyrets endelige vedtak i sak 84/25

Kommunestyret behandlet Helhetlig plan 2025-2034 Oppvekst II i møte 12. november 2025, sak 084/25. Kommunestyrets vedtak avviker noe fra kommunedirektørens anbefalinger og innstilling til vedtak i saken, og kommunestyrets vedtak gjengis her:

KS-NH - 084/25 vedtak:

1. Knutseskogen barnehage opprettholdes og sikres varig drift. Det er avgjørende å bevare det gode og trygge barnehagetilbudet i Knutseskogen, som gir nærhet og trygghet for familier der folk faktisk bor. Kommunedirektøren bes komme tilbake til kommunestyret med en sak som sikrer varig og forsvarlig drift av Knutseskogen barnehage. Saken skal inneholde konkrete forslag til løsninger som ivaretar bærekraftig økonomi, stabil drift og høy kvalitet i barnehagetilbudet. Tiltakene skal være varige, ikke midlertidige.
2. Det tilbys kun 100 % plass i de kommunale barnehagene i Holmestrand kommune.
3. Barneverntjenesten oppretter lokalt beredskapshjem. Kommunedirektøren holder hovedutvalget løpende orientert, og legger frem en sak for politisk behandling før endelig beslutning.
4. Kommunedirektøren starter forhandlinger om løypekjøring og islegging med sikte på harmonisering mellom de tre kommunedelene. Resultatet av forhandlingene legges frem til politisk behandling.
5. Retningslinjer for tilskuddsmidler og gratis leie av lokaler revideres for å sikre mest mulig likebehandling av lag og foreninger.
6. Kommunedirektøren og idrettsrådet utarbeider forslag til avtale om tjenester som kan settes ut til idrettsrådet. Forslag til avtale behandles av kommunestyret.
7. Det utredes flerbrukshus i Sande. Utredningen skal belyse flere handlingsalternativer, inkludert samarbeid med private. Det skal særskilt vurderes muligheten for flerbrukshus i kommunelokalet. Utredning skal foreligge i god tid før oppsigelsesfristen for dagens leieavtale for Sande bibliotek utløper, 01.01.2028, og vurdering av å flytte biblioteket skal avventes til etter politisk behandling av sak om flerbrukshus i Sande. En forutsetning for etablering av nytt flerbrukshus er at de samlede utgiftene til flerbrukshuset er lavere enn de samlede utgiftene til lokalene det erstatter.
8. Punkt 3, 4, 6, 9 og 10 i kommunedirektørens innstilling legges frem i forslag til budsjett- og handlingsplan 2026-2030.

Leseveiledning

Helhetlig plan 2025-2034 Oppvekst II er en oppfølging av Helhetlig plan 2024-2034 Oppvekst som ble behandlet av kommunestyret 11.09.24. Kommunestyret vedtok i sak 121/24: *Kommunestyret ber om en oppfølging fra helhetlig plan på oppvekst og kultur der det fremlegges vurderinger av og forslag til effektiv organisering på kultur og frivillighet, barnehage, barnevern og PPT med mål om å gi best og mest mulig tjenester for pengene som brukes innenfor disse sektorene, og fremlegges før budsjettbehandlingen for 2026.*

Plandokumentet er i utgangspunktet bygget opp som helhetlig plan for *Helse, omsorg og mestring og helhetlig plan for Samfunn, teknikk og miljø (STM)*. Programområdene er imidlertid svært ulike, og arbeidet med helhetlige planer for hele organisasjonen har pågått over tid. Det gjør at foreliggende plan og de øvrige helhetlige planene både har likheter og forskjeller.

Forkortelser brukt i planen:

PP-tjenesten – Pedagogisk psykologisk tjeneste

SLT - Samordning av lokale rus- og kriminalitetsforebyggende tiltak

SSB - Statistisk sentralbyrå

KO-løftet - Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis

GSI - Grunnskolens Informasjonssystem

SFO - Skolefritidsordning i barneskolene

ITO – Individuelt tilrettelagt opplæring (tidligere omtalt som spesialundervisning i skolen)

ASK - Alternativ supplerende kommunikasjon

NUBU – Nasjonalt utviklingssenter for barn og unge

TIBIR - Tidlig Innsats for Barn i Risiko

BFK - Barnevernfaglig kvalitetssystem

Innholdsfortegnelse

1.0	Helhetlig plan II i et overordnet perspektiv.....	5
1.1.	Hva er helhetlig plan?	5
1.2.	Organisering og medvirkning	6
1.3.	Bakgrunn	7
1.4.	Kommuneplanens samfunnsdel.....	8
1.5.	Historiske tall og prognoser for antall barn 0-15 år.....	8
1.6.	Felles satsinger på tvers av virksomhetene	10
1.7.	Styring og samhandling.....	11
1.8.	Privat drift av tjenestene	12
1.9.	Kort om de enkelte områdene.....	12
1.10.	Forslag til effektivisering og innsparing – oppsummert	14
2.0	Konkrete vurderinger og forslag.....	17
2.1	Barnehagene	17
2.1.1	Nåsituasjonen	17
2.1.2	Utfordringer	18
2.1.3	Mulige effektiviseringer og innsparinger	19
2.2.1	Nåsituasjon.....	23
2.2.2	Utfordringer	24
2.2.3	Mulige effektiviseringer og innsparinger	26
2.3	Barneverntjenesten	28
2.3.1	Nåsituasjonen.....	28
2.3.2	Utfordringer	29
2.3.3	Mulige effektiviseringer og innsparinger	30
2.4	Kultur og fritid.....	33
2.4.1	Nåsituasjonen.....	33
2.4.2	Utfordringer	39
2.4.3	Mulige effektiviseringer og innsparinger	42
3.0	Oppsummering av kommunedirektørens anbefalinger	43
3.1	Barn og unge interesser – vurdering av barns best	43
3.2	Forslag til effektivisering og innsparing	44
	Vedlegg I – Befolkningsframskriving barn 0-15 år til 2040.....	46

1.0 Helhetlig plan II i et overordnet perspektiv

Planen er delt inn i tre hovedkapitler og består både av orienteringer om de aktuelle virksomhetene og tjenestene og konkrete faglige anbefalinger.

Kapittel 1 gir bakgrunnsinformasjon om programområdet, om samarbeidsflater og en overordnet oversikt over virksomhetene.

Kapittel 2 inneholder konkrete vurderinger, anbefalinger og forslag til effektivisering og innsparinger for hver av de fire fagområdene.

Kapittel 3 inneholder oppsummering av kommunedirektørens anbefalinger og en samlet oversikt over effektiviseringsforslagene og de økonomiske tiltakene.

1.1. Hva er helhetlig plan?

En helhetlig plan er et overordnet rammeverk som gir føringer for kommunens virksomhet og beslutninger. Hensikten er at innbyggerne skal få tilgang til nødvendige tjenester av tilstrekkelig kvalitet på en effektiv og rettferdig måte.

De helhetlige planene i Holmestrand kommune er bestilt av kommunestyret og skal være sentrale i virksomhetsplanleggingen på lang sikt. Alle er forankret i kommuneplanen. De inneholder mål, strategier og faglige standarder som gir grunnlag for politiske beslutninger, og skal sikre effektive tjenester til innbyggerne innenfor gjeldende budsjettammer.

Planene

- Inkluderer strategier for effektiv bruk av tilgjengelige ressurser (menneskelige, økonomiske og materielle) for å sikre at tjenestene leveres på en kostnadseffektiv måte.
- Vurderer både kort- og langsiktige behov i kommunen og tar sikte på å legge til rette for bærekraftig utvikling over tid.
- Fremmer tverrfaglig samarbeid mellom ulike virksomheter for å sikre at tjenestene leveres på en sømløs og koordinert måte.
- Tar hensyn til innbyggernes behov og søker å tilby tjenester som er relevante og tilpasset.

Formål

- Identifisere og implementere tiltak for å forbedre organisasjonens effektivitet og struktur.
- Sikre bedre ressursutnyttelse og optimalisering av arbeidsprosesser.
- Innbyggerperspektiv og tjenestekvalitet skal ivaretas så godt som mulig.
- Gi løsninger som står seg over tid.
- Konsekvenser av endringer, positive og negative, skal kartlegges.
- Ivareta mål satt i arbeidsgiverpolitikken.

Mål

- Holmestrand fremstår som én kommune.
- Kommunens driftsresultat er 1,75 pst.
- Holmestrand kommune yter kvalitativt gode tjenester innenfor gjeldende rammer, ref. mål i [Kommuneplanens samfunnsdel 2022-2034](#).

1.2. Organisering og medvirkning

Denne helhetlige planen har i hovedsak blitt utarbeidet gjennom et samarbeid mellom virksomhetsledere for de berørte virksomhetene, rådgivere i administrasjonen og kommunalsjef. Prosjektgruppa har bestått av Gertruud Kunst – virksomhetsleder Kultur og fritid (Nanna Jensen etter 1.9), Christine Scott – virksomhetsleder PPT, Sissel Bjørsvik – virksomhetsleder Barneverntjenesten, Berit Moskvil – rådgiver barnehageeier og kommunalsjef Per Kvaale Caspersen. Tillitsvalgte og hovedverneombud har vært med i prosjektgruppa, og lokale tillitsvalgte har vært involvert i virksomhetenes arbeid med forslagene i planen. Det har vært gjennomført 6 prosjektgruppemøter.

Ansatte i de berørte virksomhetene er invitert til å komme med innspill underveis, både direkte og i interne møter.

Forslag til helhetlig plan ble sendt ut på innspillsrunde i august, og det er kommet inn 16 innspill og kommentarer innen høringsfristen. Innspillene har i hovedsak omtalt forslaget om å fase ut Knutseskogen barnehage, og forslaget om å revurdere ordningen med gratis leie av lokaler til frivillige lag og foreninger. Alle innspillene er kritiske til disse forslagene i helhetlig plan. Innholdet i innspillene er vurdert, og er omtalt i eget dokument som følger med til kommunestyrets behandling av planen. Noen av momentene i innspillene er innarbeidet eller beskrevet i planen, og forslaget fra Idrettsrådet om at idrettsrådet kan påta seg kommunale oppgaver i forbindelse med blant annet utleie av idrettsanlegg, blir foreslått som et tiltak i planen som det er interessant å gå videre med.

1.3. Bakgrunn

Det store flertallet av barn og unge i Holmestrand har en trygg oppvekst, har det fint i barnehagen eller på skolen og benytter seg av et variert og godt fritidstilbud. Imidlertid er det også et økende antall barn og unge som har behov for hjelp og bistand fra kommunale støttefunksjoner, enten det er i hjemmet, i barnehagen, i skolen eller i fritiden.

De kommunale tjenestene innenfor Kultur og fritid, Barne- og familiesenteret, PP-tjenesten og barneverntjenesten er alle støttefunksjoner rundt familiene, barnehager og skoler. Inkludert i de kommunale støttetjenestene er det tre nettverkskontakter i barnevernet, to skoleløser, tre prosjektansatte ungdomsveiledere (RusUng), SLT-koordinator (SLT - Samordning av lokale rus- og kriminalitetsforebyggende tiltak) (p.t. vakant). I tillegg er det 15 spesialpedagoger som bistår enkeltbarn og grupper i de private og kommunale barnehagene. Andre kommunale og statlige helsetjenester bistår når barn og unge har behov for behandling. Det legges stor vekt på forebygging og tidlig innsats, og ikke minst koordinering og samhandling mellom tjenestene som er involvert i det enkelte barn og barnets familie. Se også [Oppvekstløftet i Holmestrand - Holmestrand kommune](#) for en helhetlig oversikt over programområdets arbeid for utsatte barn og unge.

Oppvekstprofilen for Holmestrand for 2024 viser at Holmestrand kommune har forholdsvis mange unge uføre mellom 18 og 29 år (4,1 % i 2022), og antallet har de siste årene økt mer i Holmestrand enn i Vestfold (3,4 % i 2022) og landet (2,2 % i 2022). Tall fra Ungdataundersøkelsen i 2021 viser at ungdom i Holmestrand er mindre fornøyd med treffsteder, og vurderer sin egen fysiske og psykiske helse som jevnt over dårligere enn ungdom i Vestfold og landet. Når det gjelder barn med enkeltvedtak om særskilte, individuelle tiltak i barnehager og skoler har det vært en betydelig økning de siste par årene. I barnehagene har det vært en økning fra 154 barn i 2022 til 290 barn i 2024 (SSB: 12376) og i skolene har elever med spesialundervisning (benevnt som individuelt tilrettelagt opplæring (ITO) f.o.m. 1.8.24) økt fra 160 elever høsten 2022 til 253 elever høsten 2024 (Kilde: Grunnskolens Informasjonssystem - GSI). Det store spørsmålet for alle som er opptatt av barn og unges oppvekst er; hvordan skal vi snu en utvikling hvor stadig flere barn, ungdom og unge voksne faller utenfor utdanning og senere yrkesliv?

Forebyggende innsats er god kommuneøkonomi, og innenfor programområdet jobbes det aktivitet med tiltak som kan forhindre negative effekter på barn og unges utvikling for å demme opp for store reparasjonskostnader i fremtiden. Forebyggende tiltak kan identifisere og håndtere utfordringer før de eskalerer, noe som er et viktig fokus i barnehagene, skolene, kultur og fritid, og for de øvrige barn-, unge og familievirksomhetene.

Kultur- og fritidsaktiviteter og frivilligheten er viktige innsatsfaktorer i lokalsamfunnet og bidrar til den forebyggende tiltaksviften i Holmestrand. Fritidsaktiviteter og kulturopplevelser gir alle innbyggere uansett alder mulighet til å utvikle seg, komme sammen, dele erfaringer og bygge relasjoner, som igjen kan bidra til å skape et sterkere og mer robust samfunn.

Fritidsaktiviteter er en vesentlig del av «laget rundt barn og unge», og rundt voksne og eldre, blant annet for å forebygge ensomhet og utenforskap. Frivillighet står for en stor del av kultur- og fritidstilbudet i kommunen. Innsatsen innen kultur-, fritids- og frivillighetsområdet stimulerer til aktivitet som kan bidra til forebygging av uønsket atferd og reduserte helseutfordringer.

Holmestrand kommune arbeider for å bygge én felles organisasjonskultur og bygge en felles kultur i hele kommunen. Ved flytting til nytt rådhus vil kommunen kunne tilby én dør inn til barn-, unge- og familievirksomhetene. Virksomhetene har alle lovpålagte krav om samarbeid og skal tilby koordinerte og helhetlige tjenester.

1.4. Kommuneplanens samfunnsdel

De langsiktige målene for utvikling av Holmestrand kommune kommer frem av kommuneplanens samfunnsdel (2022-2035). Når det gjelder målene for barn og unge er disse i hovedsak konsentrert om to hovedmål:

› God helse og livskvalitet gjennom hele livet

Holmestrand er en kommune med trygge rammer og små forskjeller som fremmer helse, mangfold og inkludering.

- Utvikle helsefremmende og sosialt bærekraftige lokalsamfunn.
- Ha synlige arenaer for tidlig innsats og forebygging.
- Sikre trygghet, mestring og læring for barn og unge.
- Bygge et aldersvennlig samfunn.
- Tilrettelegge for at innbyggere kan oppleve, delta i og skape kultur- idrett- og fritidsaktiviteter.
- Sikre at alle innbyggere har mulighet til deltakelse i frivilligheten.
- Sikre bærekraft i lokalsamfunnet og i kommunens tjenester.

› Attraktive by- og bygdesenter

Holmestrand har attraktive by- og bygdesenter der folk vil bo, arbeide og reise til.

- Styrke og utvikle kommunens eksisterende senter.
- Tilrettelegge for miljøvennlig transport og mobilitet.
- Skape bo- og levestandard med kvalitet, aktivitet og opplevelser.
- Sikre forsvarlige og bærekraftige rammer for by- og stedsutvikling igjennom kommunal planlegging og forvaltning.

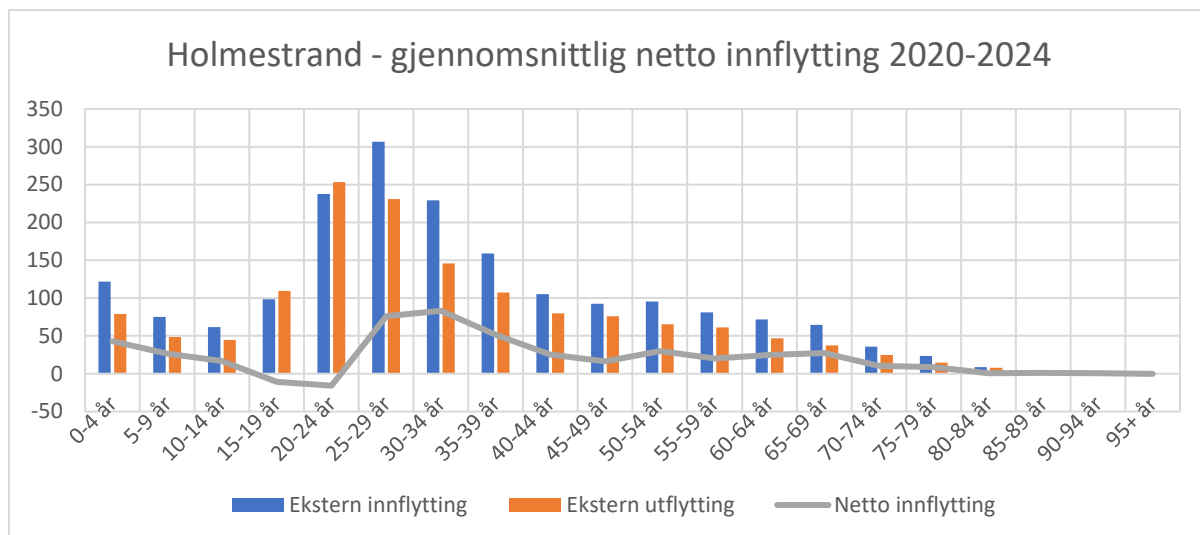
Selv om denne helhetlige planen i hovedsak skisserer noen utviklingsområder, noen effektiviseringstiltak og en rekke innsparingsforslag, er den utarbeidet med målene i kommuneplanens samfunnsdel som bakteppe.

1.5. Historiske tall og prognoser for antall barn 0-15 år

Når tjenestetilbudet skal planlegges frem i tid, er det naturlig å ta utgangspunkt i forventet befolkningsutvikling. Det er mange faktorer som påvirker befolkningsutviklingen. Når det gjelder antall barn i alderen 0-15 år er det særlig endringer i fødselstall, etablering av nye boligområder, flyttetrender og lignende som påvirker utviklingen, noe som kan gjøre framskrivingene usikre.

Fødselstallet i Holmestrand kommune har holdt seg forholdsvis stabilt på omtrent 240 fødsler i året, men hvor barna blir født varier mellom kommunedelene fra ett år til et annet, og særlig mellom kommunedelene Holmestrand og Sande.

Holmestrand kommune har samlet sett hatt en forholdsvis stor økning av barn i alderen 0 til 5 år frem til 2024. Figuren under viser den gjennomsnittlige netto tilflyttingen fra 2020 til 2024 for alle aldersgrupper.

Figur 1: Gjennomsnittlig innflytting inkludert flyktningmottak til Holmestrand, 2020-2024. Kilde: Kompas

Figur 1 viser at det er særlig barn i aldersgruppa 0-5 år og unge voksne mellom 25 og 34 år hvor nettoøkningen har vært størst. Tallene inkluderer også innflytting til de to flyktningmottakene i kommunen, og befolkningsøkningen som skyldes flyktningmottakene påvirker også SSBs statistiske framskriving av fremtidig befolkningsutvikling ([14288: Fremskrevet folkemengde 1. januar, etter kjønn og alder, i 9 alternativer \(K\) 2024 - 2050. Statistikkbanken](#)).

I 2025 var det en mindre reduksjon i antall barn i alderen 0-5 år, reduksjonen var størst i grunnkretsene Holmestrand, Ekeberg og Borgen. De historiske tallene i tabell 1 under omfatter også barn bosatt i flyktningmottakene.

Grunnkretser)	Alder	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Uoppgitt	0-5	0	0	0	1	0	4
Holmestrand	0-5	99	102	101	87	97	88
Ekeberg og Borgen	0-5	362	366	389	407	423	416
Botne	0-5	250	232	245	261	281	283
Hof	0-5	111	104	99	109	128	138
Kårby-Vassås	0-5	53	50	59	59	59	55
Bekkestranda	0-5	253	245	234	233	221	214
Nordre Sande	0-5	209	197	202	198	174	172
Sande	0-5	235	240	226	208	230	233
Hele kommunen	0-5	1572	1536	1555	1563	1613	1603

Tabell 1: Historiske befolkningstall barn 0-5 år for 2020-2025, inkludert barn i flyktningmottak

Prognosene for å fremskrive befolkningsutviklingen for antall barn i kommunen er usikre, særlig når SSBs siste framskriving fra juni 2024 også omfatter barn som er bosatt i de to flyktningmottakene i kommunen. Det betyr at grunnkretsene Vike og Holmestrand sentrum fikk høyere fremskrevet befolkningstall enn det faktiske, fordi den midlertidige økningen i innbyggertall på grunn av mottakene i Hof og Holmestrand sentrum påvirker framskrivingene. Framskrivingene under her er derfor justert noe for Vike og Holmestrand sentrum. Dette er gjort ved å ta et gjennomsnitt av befolkningstallet for personer 0-15 år i perioden 2018-2022 (pr 1. januar) i grunnkretsene Vike og Holmestrand sentrum. Det vil si tiden før flyktningmottakene på Nedre Gausen og tidligere Hof fengsel ble etablert. Gjennomsnittet fra 2018-2022 er deretter videreført uendret frem til 2040. Et "flatt" gjennomsnitt fremskrevet til 2040 vil være noenlunde på linje med barnetallsutvikling i disse områdene det siste tiåret, se også vedlegg I.

År	2025	2026	2027	2028	2029	2030
0-5 år	1605	1628	1621	1621	1636	1628
6-12 år	2049	2006	1988	1952	1944	1924
13-15 år	907	887	871	899	877	891
Totalt	4560	4520	4479	4471	4456	4441

Tabell 2: Befolkningsframskriving 0-15 år for 2025-2030, SSB justert for barn i flyktningmottak

Prognosen frem til 2030 antyder en reduksjon i antall barn i alderen 0-15 år samlet sett, men noe økning av barn i alderen 0-5 år. Når det gjelder 2025, hvor prognosen var 1605 barn i alderen 0-5 år, er dette marginalt høyere enn det faktiske tallet på 1603 barn (jf. tabell 1). Det at veksten i aldersgruppa 0-5 år stanset opp i 2024 (tabell 1), og at flyktningmottakene i Hof og Holmestrand avvikles henholdsvis høsten 2025 og vinteren 2026, indikerer at den forholdsvis store veksten i antall barn flater ut, og at økningen vi har sett i aldersgruppa 0-5 år ikke vil fortsette i de neste årene.

SSB befolkningsframskriving for hele kommunen i perioden 2025-2040, justert for barn i flyktningmottak, er vedlagt som vedlegg I.

1.6. Felles satsinger på tvers av virksomhetene

Virksomhetene i programområde Oppvekst deltar i flere tverrfaglige og tverrsektorielle samarbeid. I tillegg til de som presenteres her, er virksomhetene også deltakere i ulike samarbeidsfora med de øvrige Vestfold-kommunene.

KO-løftet, Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis, er en oppfølging av Meld. St. 6 "Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO." Målet med KO-løftet er at alle kommuner, fylkeskommuner, barnehage- og skoleeiere skal ha tilstrekkelig kompetanse tett på barna og elevene for å kunne forebygge, fange opp og gi et inkluderende og tilpasset pedagogisk tilbud til alle, inkludert barn og elever med behov for særskilt tilrettelegging. Holmestrand kommune har hatt et faglig samarbeid med Læringsmiljøsenteret ved Universitet i Stavanger (til og med våren 2025) og har fortsatt et samarbeid med Universitetet i Sørøst-Norge (USN).

På Tvers er Holmestrand kommunes egen samarbeidsmodell for samarbeid mellom barnehager, skoler, PP-tjenesten og Barne- og familiesenteret og barnevernet. Hensikten med samarbeidet er å forebygge og hindre utenforskap. Det er igangsatt evaluering og revisjon av På Tvers-modellen for å gjøre den mer tiltaksorientert.

Våre Unge er en innovasjonsmodell som skal hindre at unge faller ut av det ordinære opplæringsløpet i ungdomsskole og videregående skole. Våre Unge ble først utviklet av Larvik kommune i samarbeid med NAV og Vestfold fylkeskommune, og blir nå videreutviklet i de andre Vestfold-kommunene. I Holmestrand er Våre Unge i en oppstartsfase, og det er etablert samarbeid mellom kommunen, fylkeskommunen, NAV og næringslivet.

Partnerskapsløftet er et samarbeid mellom KS, Arbeids- og inkluderingsdepartementet og Arbeids- og velferdsdirektoratet. KS koordinerer nettverket der alle kommuner med NAV-kontor i Vestfold og Telemark deltar. I Holmestrand jobbes det konkret med unge i alderen 18 til 25 år som er tilknyttet Talenthuset.

RUS-Ung er et prosjekt hvor ungdomsveilederne skal jobbe med forebygging av rus. De tre ungdomsveilederne har tilstedetid på ungdomsskolene og de videregående skolene, og vil også samarbeide med ungdomsklubbene, SLT og andre etablerte tjenester. RUS-Ung varer ut 2026.

Samordning av lokale rus- og kriminalitetsforebyggende tiltak (SLT) er en samarbeidsmodell for å samordne rus- og kriminalitetsforebyggende tiltak for barn og unge. Gjennom å koordinere informasjon, kunnskap og ressurser mellom kommunale aktører og politi, samt næringsliv og frivillige organisasjoner, skal modellen fremme gode og trygge oppvekstvilkår.

1.7. Styring og samhandling

Programområdet består av 21 virksomheter med hvert sitt lovregulerte mandat og delegert myndighet, og styres av kommunalsjef og virksomhetsledere med støtte av rådgivere. Noen av virksomhetene har avdelingsledere, og det ble våren 2025 gjort en endring i grunnskolene for å sikre at alle mellomlederne i skole under rektor er avdelingsledere med definert ansvar for personaloppfølging. Oppgavemengden i oppvekstsektoren har økt de siste årene fordi det er flere barn og unge som har reelle behov for ekstra støtte. Oppgave- og arbeidsmengden har også økt på grunn av styrkede individuelle rettigheter og økte krav til internkontroll, saksbehandling og dokumentasjon. Det økonomiske handlingsrommet har ikke økt tilsvarende, og det er derfor viktig at det jobbes frem mer effektive måter å organisere tjenestene på, som også omfatter mer effektive strukturer. Flere overordnede krav og knappe ressurser øker behovet for styringskraft i organisasjonen, noe som først og fremst må løses gjennom delegering av ansvar, koordinering av tjenester på tvers av virksomhetene og virksomhetsstyring. Det planlegges derfor for noen justeringer av innholdet i nåværende roller og ansvar i programområdet i løpet av 2026.

Alle virksomhetene som jobber med barn og unge har dyktige fagpersoner som jobber kunnskapsbasert, samtidig som det er helt vesentlig at de ulike virksomhetene jobber sammen, og sammen med det enkelte barnet, familien eller en gruppe barn/unge. Samhandlingen må systematisk og være beskrevet i en samhandlingsmodell som beskriver ansvar, møtepunkter og saksgang. Samhandlingsmodellen må dessuten evalueres og justeres med jevne mellomrom. Arbeidet med å videreutvikle På Tvers-modellen til en helhetlig samhandlingsmodell ble iverksatt våren '25, og første fase er evaluering av På Tvers høsten 2025. Kravet om samhandling er dessuten forpliktende gjennom egne paragrafer i lovverket som gjelder for de ulike virksomhetene i programområdet.

1.8. Privat drift av tjenestene

Blant tjenestene som leveres innenfor programområde Oppvekst er det både tjenester som det er lovpålagt at kommunen skal drive selv og tjenester som kan løses av ideelle eller kommersielle aktører. Kommunen skal ha forebyggende tjenester, det er et lovkrav om kommunal drift av PP-tjeneste og barnevern, mens barnehager og deler av kulturfeltet kan løses av andre ideelle eller kommersielle aktører. I kapittel 2.1.1 redegjøres det for forholdet mellom kommunal og privat barnehagedrift. I kapittel 2.4.1 beskrives det noen områder innfor Kultur og fritid hvor det er mulig å redusere kommunens rolle for at ideelle eller kommersielle aktører kan ta et større ansvar for å løse opp oppgavene. Dette kan for eksempel være løypekjøring om vinteren og framtidig drift av Biorama.

Idrettsrådet har spilt inn forslag om at kommunen kan leie tjenester av idrettsrådet, og nevner blant annet oppgaver som drift og administrasjon av bookingsystemer, koordinering og gjennomføring av arrangement, informasjon og kommunikasjon, fordeling av treningstider og areal, koordinering av frivillige til kommunale prosjekter og tiltak, samarbeid med skole, SFO og helsetjenester om lavterskeltilbud. Forslaget om at kommunen kan leie tjenester av idrettsrådet er interessant og tas inn i planen som et forslag som idrettsrådet og kulturadministrasjonen kan jobbe videre med for å realisere.

1.9. Kort om de enkelte områdene

Barnehagene

De 7 kommunale barnehagene i Holmestrand drives effektivt, jf. kostnad pr. oppholdstime i det ordinære tilbudet (Statistisk sentralbyrå – SSB-tabell 13502). De kommunale barnehagene i Holmestrand er store nok til at de kan drives effektivt, og de fleste barnehagene har gode, fleksible lokaler. Nye Gullhaug barnehage stod ferdig høsten 2025, og det er nå primært paviljongløsningen til Knutseskogen barnehage som har bygningsmessige utfordringer når det gjelder standard, rombehov og bygningsmessig levetid.

PP-Tjenesten (Pedagogisk-psykologisk tjeneste)

PP-tjenesten har et to-delt mandat. For det første handler PP-tjenestens forebyggende arbeid om å støtte og veilede barnehager og skoler i arbeidet med å vurdere barn og elevers behov for tilrettelegging, samt sette inn tiltak så tidlig som mulig når det trengs. Målet er at barnehage- og opplæringstilbudet blir så inkluderende og godt tilrettelagt som mulig (Utdanningsdirektoratet - Udir.no). For det andre er PP-tjenesten sakkyndig instans som skal kartlegge og dokumentere barnets behov når et barn med særlige behov blir henvist fra barnehage, skole eller foreldre. PP-tjenestens forebyggende mandat er tydeliggjort i ny opplæringslov.

Barneverntjenesten

Barneverntjenesten speiler i stor grad utviklingen i samfunnet, og pågangen til barnevernets tjenester øker når flere foreldre strever på grunn av dårlig økonomi, høyt konfliktnivå mellom foreldre, dårlig psykisk helse og/eller rus. Antall bekymringsmeldinger varierer noe over tid, men fra sommeren 2024 og frem til i dag har det vært en markert økning i antall bekymringsmeldinger og alvorlighetsgraden i sakene. Fra 01.01.2025 til 31.07.2025 har Barneverntjenesten mottatt 283 bekymringsmeldinger (470 meldinger i hele 2024). KOSTRA-tall viser at kostnad pr. innbygger holder seg jevnt lavt i Holmestrand, til tross for økte behov.

Kultur og fritid

Området kultur og fritid består av flere deler, hvor bibliotek, kulturskole og fritidsklubbene først og fremst er de tjenestene som retter seg mot barn og unge. Kultur- og fritidsavdelingen jobber etter målene som ble vedtatt i *Kultur og fritidsplan 2022-2028*. Kulturkontoret og frivilligsentralene støtter opp om, og medfinansierer, frivillig arbeid innenfor kultur og idrett for både barn og voksne. Kulturskolen og fritidsklubbene inngår som en del av det forebyggende arbeidet for barn og unge, og gjør en viktig jobb for å inkludere mange av de som ikke finner seg til rette i det øvrige fritidstilbudet. Kulturskolen har også tilbud til den voksne delen av befolkningen, blant annet er Holmestrand demenskor en verdifull arena for personer med demens og deres pårørende. Bibliotekene og de tre Frivilligsentralene retter seg mot hele befolkningen, uansett alder.

Grunnskolen

I Holmestrand kommune er Kjeldås skole, Galleberg skole, Selvik skole, Kleiverud skole, Ekeberg skole og Botne skole rene barneskoler. Klokkejordet skole og Hof skole er kombinerte 1-10 skoler og Gjøklep skole er ungdomsskole. Den kommunale grunnskolen er den ene offentlige arenaen hvor nesten alle kommunens barn deltar, og skolene er derfor svært viktige arenaer for å forebygge utenforskap og utjevne sosial ulikhet.

Voksenopplæringen tilbyr grunnskoleopplæring for voksne og tilpasset opplæring for voksne (tidligere spesialundervisning) i tillegg til norskopplæring til flyktninger, familiejenforente og arbeidsinnvandrere.

Barne- og familiesenteret

Barne- og familiesenteret har lovpålagt ansvar og mandat til å gi et helhetlig tilbud til barn, ungdom og familier. Virksomheten yter gratis lavterskeltilbud for å fremme trivsel og god helse via helsefremmende og forebyggende tjenester, spesielt rettet mot å trygge og støtte foreldre i omsorgsoppgaver og gi nødvendig tilbud til barn og ungdom.

I virksomheten er det jordmortjenester, helsestasjon, skolehelsetjeneste, ergo- og fysioterapi, helsetjenester til flyktninger og asylsøkere, helsestasjon for ungdom, oppfølging av barn og unges psykiske helse og forebyggende rusarbeid. Barne- og familiesenteret har medarbeidere med tverrfaglig spesialkompetanse som består av jordmødre, helsesykepleiere, leger, ergo- og fysioterapeuter, familieterapeut, psykiatrisk sykepleier og psykolog. All oppfølging har barnas perspektiv i fokus, enten det er utfordringer hos barnet, eller det er vansker i familien som berører barnet. Tjenesten møter foreldre og barn sammen, eller hver for seg.

1.10. Forslag til effektivisering og innsparing – oppsummert

I helhetlig plan Oppvekst II blir det lagt frem forslag til tiltak for å effektivisere driften og spare inn kostnader både på kort og lang sikt. De største innsparingene oppnås gjennom strukturendringer og sentralisering av tjenester, og det legges her frem forslag hvor noen av forslagene også innebærer strukturelle endringer. Vedtakene som kommunestyret gjorde 11.09.2024 i k-sak 70/24 er referert etter oversikten som følger under her.

Mulig effektivisering og innsparing i helhetlig plan Oppvekst II

Område: Alle aktuelle områder

Kap.	Tiltak	2026	2027	2028	2029
2.1.3.	Fase ut Knutseskogen barnehage	0	0	0	-1170
	Innsparing STM				-2900
2.1.3.	Redusert sykefravær	-500	-750	-1000	-1000
2.1.3.	Avvikle deltidsplasser i barnehagene	-75	-75	-75	-75
2.2.3.	Etablere systemveiledningsteam skole ¹	900	0	-1000	-1000
2.2.3.	Redusere merkantil ressurs	0	-400	-400	-400
2.3.3.	Redusere statlige kjøp/lokalt beredskapshjem	0	-1000	-1000	-1000
2.3.3.	Redusere følgekostnader/lokalt beredskapshjem	0	-500	-500	-500
2.3.3.	Redusere statlige kjøp/lokale intensive tiltak	0	-700	-700	-700
2.4.3.	Bibliotek i kommunelokalet, si opp leieavtale	0	0	-900	-900
2.4.3.	Redusere én stilling Kultur og fritid	-700	-700	-700	-700
2.4.3.	Redusere omfang av løypekjøring og islegging	0	-150	-150	-150
2.4.3.	Effekt av nytt flerbrukshus i Sande ²	0	0	0	0
2.4.3.	Revidere tilskuddsmidler og gratis leie av lokaler	0	-300	-300	-300
2.4.3.	Økte inntekter Biorama	-50	-100	-100	-100
2.4.3.	Øke andel eksterne prosjektmidler	-250	-250	-250	-250
	SUM	-675	-4925	-7075	-8245

¹ Gir påplussing i PP-tjenestens budsjett, men netto innsparing i skolenes budsjett

² Økonomisk gevinst er lite sannsynlig før etter 2029, potensiale beregnes i eventuell utredning.

Vedtak i helhetlig plan Oppvekst - vedtatt 11.09.2024 i k-sak 70/24

1. Kommunedirektøren igangsetter arbeidet med å etablere en kommunalt drevet skole, punktene under, A til I setter rammene for igangsettelse.

A) Skolen skal ha en teoretisk kapasitet på 280 elever, med tilhørende flerbrukshall og utvendige opparbeidede arealer for skolegård og parkering, lokalisert ihht. festekontrakt på Klevjerhagen. Skolen skal være et standardbygg som gir lavest mulig kostnader og forpliktelser for kommunen. Kommunedirektør får mandat til å velge den kontraktsform/anbud som gir minst risiko og utgifter/forpliktelser for kommunen, men samtidig størst besparelse. Tilbud skal inkludere forprosjektert skole med tilhørende flerbrukshall og utvendige arealer for skolegård og parkering, hvor forprosjekt er utarbeidet etter avklaringer med NSIL. Tilbyder skal forstå regulering og har regulerings risiko. Eksempel på modell, men ikke begrenset til kan være "lease-sell back", ren leieavtale etc.

B) Kommunedirektøren bes om å fremforhandle og legge frem betinget festekontrakt for lokalisering av skole med tilhørende flerbrukshall og utvendige arealer for skolegård og parkering på NSIL (Nordre Sande Idrettslag) sin eiendom.

C) Kommunedirektøren bes gå i dialog med NSIL for å inkludere og ivareta at forprosjektert skole med tilhørende flerbrukshall, Utvendige arealer for skolegård og parkering avklares med NSIL.

D) Tilbudt leiekontrakt/modell for finansiering utlyst av kommunen, skal inneholde entydige bestemmelser om grensesnitt mellom utleier og leietaker for FDV bygg med tekniske installasjoner samt utvendige arealer.

E) Kommunedirektøren får fullmakt til å foreta eventuelle nødvendige endringer i regulering og planverk for å realisere skoleprosjektet.

) Festekontrakt og endelig innstilling på anskaffelse som inkluderer anbefalt finansieringsmodell fremlegges for kommunestyret for endelig vedtak.

G) Galleberg og Kjeldås skoler legges ned når ny Klevjerhagen skole er ferdig og kan tas i bruk.

H) Kommunedirektøren bes videre legge frem sak om inntjeningsmuligheter og etterbruk av lokaler og tomter på disse tomtene. En forutsetning for videre bruk er at det ikke legges til rette for skoleformål.

I) Vedtaket skal ha høy prioritet, formannskapet og kommunestyret holdes løpende orientert og behov for nødvendige beslutninger legges frem for vedtak.

2. Kommunedirektøren bes komme tilbake til kommunestyret med en sak om Sande bibliotek. En forutsetning for oppsigelse av dagens lokaler er at det forblir et fullverdig bibliotek i Sande.

3. Barne- og familiesenteret - samlokalisering av helsestasjonene.

4. Barn-, unge- og familievirksomhetene samlokaliseres i nytt rådhus.

5. Antall SFO-lokasjoner reduseres i henhold til nedleggelse av skoler.

6. Det utarbeides et forslag til vedtektsendringer knyttet til harmonisering av åpningstider i barnehager og det blir lagt frem en høring på SFO.

7. Det understrekes at flytting av Hof ungdomsskole utgår av planen. Enstemmig vedtatt.
8. Kommunedirektøren bes legge frem en plan for Holmestrandsskolen, hvor innholdet og satsningsområder i skolen skal være i fokus.
9. Flyttingen av Kulturskolen til Klokkejordet skole effektueres og gjennomføres innen utgangen av 2024, de gamle lokalene til kulturskolen selges.

2.0 Konkrete vurderinger og forslag

I denne delen av helhetlig plan presenteres nåsituasjonen, og det løftes opp områder hvor det enten er mulig å redusere tilbudet for å effektivisere, eller etablere nye tiltak eller arbeidsformer som i sum gir mer effektiv drift innenfor programområdet. Tiltak i programområdet oppvekst som berører bygg får også følger for programområde Samfunn, teknikk og miljø (STM).

2.1 Barnehagene

De syv kommunale barnehagene har til sammen 189 ansatte fordelt på 165,4 årsverk. Vedtatt budsjett for 2025 er på 100,6 mill. kroner. Sammenlignet med andre kommuner drives barnehagene effektivt, men det vil være mulig å effektivisere ytterligere ved å redusere antall kommunale barnehager for å øke utnyttelsesgraden i de øvrige barnehagene. Deltidsplasser bidrar også til at det er noe ledig kapasitet i barnehagen de dagene som plassen ikke er i bruk, og som i praksis er vanskelig å fylle opp. I tillegg vil et lavt sykefravær både bidra til god kvalitet og til mer effektiv drift.

2.1.1 Nåsituasjonen

Holmestrand kommune er både barnehageeier og barnehagemyndighet. Barnehageloven har bestemmelser om at kommunens rolle som barnehagemyndighet og barnehageeier skal være adskilt, og fra 1. januar 2025 har barnehagemyndigheten blitt overført fra programområde Oppvekst til programområde Strategi og virksomhetsstyring. Barnehagemyndigheten skal gi veiledning og påse at barnehagene, både private og kommunale, drives i samsvar med lover og forskrifter. Kommunen som barnehageeier har ansvar for å drive de kommunale barnehagene i samsvar med lov, forskrift og lokale vedtak.

Holmestrand har 7 kommunale og 12 private barnehager. Barnehagene gir sammen et variert og rikt tilbud til barn som bor i Holmestrand kommune. Flertallet av de private barnehagene er frittstående eller tilhører små kjeder eller ideelle stiftelser, mens to av barnehagene tilhører større kjeder eller konsern. De store kjedene som eier barnehager i Holmestrand, er Espira og Læringsverkstedet. De kommunale barnehagene er til sammen godkjent for 928 plasser til 689 barn, og de private barnehagene er samlet sett godkjent for 937 plasser til 635 barn.

Rent prinsipielt kan alle barnehager være privat eide. Det er imidlertid kommunen som har ansvar for at barn med rett tilbys barnehageplass. Derfor er det hensiktsmessig at det er noen robuste kommunale barnehager i kommunen slik at det er mulig å justere antall plasser i barnehagene ved behov, uten at private eiere mister deler av inntektsgrunnlaget i enkelte år som det kan være færre søkere. Det er omtrent like mange plasser i de private og kommunale barnehagene, og det vurderes at miksen mellom private og kommunale barnehager i Holmestrand kommune er god.

Holmestrand kommune har per i dag nok barnehageplasser til at alle med rett til plass etter barnehageloven § 16 får sin rett innfridd etter hovedopptaket 1. mars. Det er også plass til noen barn uten rett til plass, og barn som det av ulike grunner søkes om plass for etter hovedopptaket 1. mars. Dersom det blir ledige plasser etter hovedopptaket, f.eks. ved at barn flytter ut av kommunen, vil barn på søkerlista tildeles plass fortløpende. Plassene fordeles etter opptakskriteriene i den enkelte barnehage.

Kommunestyret bevilget i møte 12.03.25, K-sak 8/25, 1,33 mill. kroner til løpende opptak i barnehagene, noe som tilsvarer 12 plasser. Disse plassene ble gjort tilgjengelige fra høsten 2025 da Gullhaug barnehage utvidet kapasiteten fra 4 til 6 avdelinger i ny barnehage. Kontinuerlig løpende opptak forutsetter at det til enhver tid er overkapasitet i barnehagene, og finansiering av eventuell overkapasitet må avklares i årlige budsjettvedtak.

Tilskuddet til private barnehager beregnes ut fra kommunens gjennomsnittlige driftsutgifter pr. barnehageplass, beregnet 2 år tilbake i tid. Dersom kommunen setter inn økt bemanning eller andre tiltak i egne barnehager, vil dette øke tilskuddet til private barnehager 2 år senere.

2.1.2 utfordringer

Forebygging og tidlig innsats i barnehagen

Barnehagen trekkes ofte frem som et sentralt, universelt og forebyggende tiltak i det helhetlige arbeidet med barns utvikling og tidlig innsats. Det stilles stadig høyere forventninger til barnehagenes evne til å inkludere og tilrettelegge for alle barn innenfor rammen av allmennpedagogikken, og barnehagens rolle i det forebyggende arbeidet vil bli enda viktigere fremover for å forebygge senere atferdsutfordringer og lærevansker.

Per i dag drives de kommunale barnehagene i Holmestrand kommune effektivt med et bemanningsnivå i henhold til gjeldende bemanningsnorm. Noen kommuner har de senere årene valgt å styrke grunnbemanningen med én ekstra ansatt per barnehage for å muliggjøre mer systematisk arbeid med forebygging, tidlig innsats, håndtering av atferdsutfordringer og spesialpedagogiske behov. Tilgang på ekstra personalressurser i barnehagen kan i vesentlig grad styrke muligheten for å iverksette tidlige og målrettede tiltak overfor enkeltbarn og barnegrupper, som f.eks. for 3-åringene. Dette vil kunne redusere behovet for henvisning til Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT) og samtidig styrke det forebyggende arbeidet internt i barnehagene.

Det vil koste om lag 5.0 mill. kroner å øke bemanningen i alle kommunale barnehager med ett årsverk. Dette er lite realistisk gitt kommunens økonomi. I stedet må barnehagene styrke samarbeidet med nettverkskontaktene i barnevernet, PP-tjenestens veiledningsteam og forebyggende helsetjenester. For barnehagenes del er det viktig at disse rollene ikke blir svekket.

Barnehagene er, og skal være, en viktig aktør i det forebyggende arbeidet for barna, og deltar i betydelig grad i foreldresamtaler, møter med det øvrige hjelpeapparatet og andre tjenester. Barnehagenes oppgave som foreldreveiledere er en oppgave som det er behov for å styrke og utvikle videre. En del av denne utviklingen skjer gjennom at kommunen har inngått avtale med NUBU om å bli TIBIR-kommune (Tidlig Innsats for Barn i Risiko), og er i gang med pilotering i barnehagene Knutseskogen, Haga og Kleiverud.

Foreldreveiledning etter TIBIR-modellen har vist seg å være et effektivt lavterskeltilbud som kan bidra til å forebygge videre utvikling av atferdsvansker, samt styrke relasjonen mellom barn og foresatte. Kapasiteten til å gjennomføre foreldreveiledning bør gradvis økes, og det er vurdert at én barnehagelærer/foreldreveileder kan følge opp barn og foreldre i 3-4 barnehager, noe som i 2025-kroner tilsvarer 1.6 mill. kroner. Det er ikke kapasitet til å utvide tilbudet i 2026, men kommunedirektøren vil vurdere dette tiltaket i senere budsjettforslag.

2.1.3 Mulige effektiviseringer og innsparinger

Barnehagestruktur - utfasing av Knutseskogen barnehage

Knutseskogen barnehage drives i dag i midlertidige paviljonger som opprinnelig ble etablert som en kortsiktig løsning, frem til bygging av nytt barnehagebygg. Paviljongene, som var i bruk annet sted før de ble satt opp som barnehage, har vært i bruk siden 2016, og lokalene tilfredsstillende ikke lenger gjeldende krav til godkjenning. Den tekniske tilstanden, alder og manglende oppfyllelse av forskriftskrav, blant annet til lydisolering, innebærer at det ikke er bærekraftig å videreføre driften i dagens lokaler på sikt, uten at det enten bygges ny barnehage eller at dagens moduler erstattes med nye moduler. Det er derfor ikke et alternativ å fortsette driften på samme måte som i dag.

Det foreslås derfor at Knutseskogen barnehage fases ut i perioden 2026–2028, og at det ikke tas inn nye barn fra og med barnehageåret 2026/2027. Dette gjelder også for søsken til barn som har plass i barnehagen fra før. Barn som allerede har plass i barnehagen, vil kunne fortsette frem til 2028. De gjenværende barna er fra barnehageåret 2028/2029 tenkt overført til andre kommunale barnehager.

Dette gir barnehageeier nødvendig tid til å tilpasse kapasiteten i øvrige barnehager, samt vurdere eventuelt nye behov for barnehageplasser i området. Samtidig sikres forutsigbarhet for berørte familier og ansatte. Når det ikke tas inn nye barn, får heller ikke søsken til barn som allerede har plass i Knutseskogen tilbud om plass i denne barnehagen.

Ansatte som blir berørt av utfasingen vil få tilbud om annet arbeid i Holmestrand kommune, fortrinnsvis i de øvrige kommunale barnehagene. Det legges opp til tett dialog med ansattes fagforeninger om endringene dersom forslaget blir vedtatt.

Knutseskogen barnehage er etablert på gårds- og bruksnumrene 1/2 og 1/340, som begge er i kommunens eie. Ved siden av barnehagen ligger det gamle velhuset, som også er i kommunens eie. Velhuset ligger på festetomt 1 under g/bnr. 1/2. Frem til det eventuelt utarbeides andre planer for området, kan enten barnehagearealet inkluderes som en del av bassengparken eller legges ut for salg. Arealet er ikke taksert, og det er derfor ennå usikkert hvilken inntekt et eventuelt salg vil gi.

Forslaget om å fase ut Knutseskogen barnehage legges frem i et vedtakspunkt som en del av behandlingen av denne helhetlige planen.

Vurdering av usikkerhet og risiko ved utfasing av en barnehage

Det er en viss risiko når antall barnehageplasser nedjusteres fordi vi har begrenset kunnskap om fremtidig barnehagebehov. Erfaringene fra de siste årene, inkludert 2025, er at fødselstallet for kommunen som helhet holder seg stabilt på rundt 240 fødsler i året. Barnetallet påvirkes imidlertid av netto tilflytting og varierer mellom kommunedelene. I perioden 1.1.2021 til 1.1.2024 har det, for hele kommunen under ett, vært en forholdsvis stor økning av barn i aldersgruppa 0-5 år fra 1536 barn til 1613 barn, mens det fra 1.1.2024 til 1.1.2025 har vært en liten nedgang fra 1613 til 1603 barn. Se også oversikten over befolkningsutvikling i kap. 1.5.

Når det gjelder grunnkretsene Holmestrand, Ekeberg/Borgen og Botne, har det også her vært en økning i samme periode og en liten reduksjon fra 2024 til 2025, jf. tabell 3. Det faktiske befolkningstallet for dette området er påvirket av flyktningmottaket i Holmestrand sentrum. Mottaket ble planlagt avviklet i fra 17. november 2025, men avtalen er nå forlenget til 17. februar 2026.

Delområde (og grunnkretser)	Alder	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Holmestrand	0-5	99	102	101	87	97	88
Ekeberg og Borgen	0-5	362	366	389	407	423	416
Botne	0-5	250	232	245	261	281	283
SUM	0-5	711	700	735	755	801	787

Tabell 3: Historiske befolkningstall barn 0-5 år for 2020-2025, Holmestrand, Ekeberg/Borgen og Botne

Prognosene for grunnkretsene Holmestrand, Ekeberg/Borgen og Botne viser en høyere forventet barnetallsutvikling for 2025 (tabell 4) enn den faktiske barnetallsutviklingen (Tabell 3). Botne har hatt stor vekst i aldersgruppen 0-5 år fra 2020 til 2024, men utflating fra 2024 til 2025. Dette gjør at det er utfordrende å beregne fremtidig behov for barnehageplasser i det aktuelle området, men også at det, som beskrevet i kap. 1.5, er rimelig å forvente en annen utvikling i aldersgruppa 0-5 år enn det som SSBs framskrivinger fra 2024 viser.

Delområde (og grunnkretser)	Alder	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Holmestrand	0-5	114	122	126	130	133	134
Ekeberg og Borgen	0-5	431	440	431	432	435	432
Botne	0-5	276	276	281	279	276	274
SUM	0-5	821	838	838	841	844	840

Tabell 4: Befolkningsframskriving 0-5 år for 2025-2030, Holmestrand, Ekeberg/Borgen og Botne (SSB justert)

Gradvis avvikling av barnehageplasser i Knutseskogen barnehage vil trolig medføre at det meste av arealkapasiteten i de andre kommunale barnehagene utnyttes. Dersom all eksisterende ledig kapasitet fylles opp, vil det kunne oppstå vanskeligheter med å tilby barnehageplass til barn uten lovfestet rett. Liten fleksibilitet til å justere antall plasser i de kommunale barnehagene er utfordrende dersom private barnehageeiere endrer sin drift. Hvis det avvikles plasser i private barnehager, kan det, i verste fall, også bli mangel på barnehageplass til barn med rett til plass.

Erfaringer fra Sande-området viser at to små private barnehager har lagt ned driften de siste årene, noe som har lagt press på kapasiteten i kommunedel Sande. Situasjonen ble løst ved å øke antall plasser i de kommunale barnehagene Haga barnehage og Nordre Jarlsberg barnehage. En tilsvarende situasjon kan være vanskelig å håndtere i grunnkretsene Holmestrand og Ekeberg/Borgen. Det er imidlertid ikke signaler om at private barnehager planlegger å redusere sin virksomhet. Preg Fredly barnehage har planer om å bygge en ny avdeling med sikte på at denne står ferdig i 2026.

Stortinget har vedtatt at barn født i desember skal få barnehageplass på linje med barn født i september, oktober og november, men det er foreløpig uavklart hvordan rett til barnehageplass for barn født i desember skal løses. En annen faktor som kan påvirke barnetallet i området er effekten av

utbygging av Solbergjordet og planlagte boligprosjekter i Holmestrand sentrum. Det er sannsynlig at en realisering av planene for Holmestrandgaten 19 (Kvartal Langgaten) i Holmestrand sentrum kan frigjøre eneboliger i området, som igjen kan bidra til økt antall barnefamilier i kommunedelen. Dette prosjektet er i planleggingsfasen, og ferdigstilling ligger sannsynligvis noen år frem i tid.

Det er i dag noe ledig arealkapasitet i de kommunale barnehagene. Etter hovedopptaket per 01.03.2025 (inkludert ny Gullhaug barnehage) melder de kommunale barnehagene at de samlet sett har ledig arealkapasitet til 42 plasser til barn under tre år og 54 plasser til barn over tre år (hhv. 6/19 i Sande, hhv. 1/1 i Hof og hhv. 33/36 i Holmestrand unntatt Knutseskogen). Knutseskogen barnehage er godkjent for 27 plasser til barn under tre år og 48 plasser til barn over tre år. Forutsatt at antall barn mellom 1 og 5 år ikke øker utover dagens nivå og antall private barnehageplasser er likt som nå, bør Knutseskogen barnehage kunne fases ut uten at det får store negative konsekvenser for familier med barn som har rett til barnehageplass.

Dersom det viser seg at behovet for barnehageplasser blir høyere enn forventet, er det praktisk mulig å reetablere Knutseskogen barnehage i nye paviljonger. Kostnadene for å montere et nytt midlertidig leid bygg med tilsvarende areal som i dag er oppgitt til 2,5 – 3,0 mill. kroner. Det er også mulig å utsette avgjørelsen ett år eller to, men det vil ikke løse barnehagens bygningsmessige mangler.

Det må tilføyes at mange av innspillene til utkastet til helhetlig plan trekker frem barnehagens beliggenhet som en avgjørende faktor for kommunedel Holmestrands attraktivitet for barnefamilier, og da særlig for pendlere uten annen tilknytning til kommunen. Nærheten til togstasjonen forenkler hverdagen for mange og gjør Knutseskogen barnehage attraktiv, noe som også bekreftes av at søkertallene til barnehagen er høye.

Ut fra en helhetsvurdering, som både innbefatter den kjente situasjonen for Knutseskogen barnehage i dag, nåværende ledig arealkapasitet i de kommunale barnehagene og justert prognose for fremtidig barnetallsutvikling, anbefales det å fase ut Knutseskogen fra og med opptaksåret 2026/2027 til opptaksåret 2028/2029. Gitt disse forutsetningene, vil innsparingen for kommunen som helhet utgjøre ca. 3.1 mill. kroner årlig fra 2029 når barnehagen er helt avviklet.

Prognose for innsparing, nedfase Knutseskogen barnehage (2025-kroner)

	2026	2027	2028	2029
Innsparing for Oppvekst	0	0	0	-1170
Innsparing for STM	0	0	0	-2900

Standardisering av barnehageplasser – kun tilbud om 100 % plasser

Det foreslås at kommunale barnehager i Holmestrand heretter kun tilbyr 100 % barnehageplasser. Bakgrunnen for forslaget er et ønske om å sikre best mulig utnyttelse av barnehagenes kapasitet. Ved tildeling av delte barnehageplasser oppstår det ofte restkapasitet som ikke benyttes, for eksempel når en 40 % plass blir stående ledig fordi den ikke oppleves som hensiktsmessig for de fleste familier. Reduserte plasser har blitt tilbudt som et virkemiddel for å gjøre barnehage tilbudet økonomisk

tilgjengelig, men dette får mindre betydning siden foreldrebetaling for en heltidsplass (100 %) er kroner 1.200 per måned fra 1.8.25. Videre gir dagens nasjonale moderasjonsordninger for foreldrebetaling rom for at familier med lav betalingsevne har økonomisk mulighet til å benytte en heltidsplass. På bakgrunn av dette anses det som hensiktsmessig å redusere omfanget av delte plasser, noe som kan gi en innsparing på ca. kroner 75.000 pr. år ut fra dagens situasjon.

Systematisk arbeid med nærvær og sykefraværsoppfølging

Barnehagene i Holmestrand kommune har utfordringer knyttet til sykefravær blant ansatte. Ansatte er mer utsatt for korttidsfravær som luftveis- og mageinfeksjoner, samt at arbeid i barnehage er et fysisk krevende arbeid. Et mer systematisk og strukturert arbeid med nærvær, i samarbeid med HR-avdelingen og NAV arbeidslivssenter, er satt i gang som et forsterket tiltak for å sikre tidlig innsats og tett oppfølging av ansatte med gjentatt eller langvarig fravær. Det er også aktuelt å tilby influensavaksine til ansatte i barnehagen for å dempe konsekvensene av sesonginfluensa.

Tiltaket "Tett og tidlig" er et eksempel på en strukturert tilnærming som skal videreutvikles. Eksisterende rutiner for oppfølging av sykemeldte revideres og forbedres, slik at man i større grad kan forebygge langtidssykefravær og samtidig styrke ivaretagelsen av ansatte i sårbare situasjoner. I 2024 hadde alle barnehagene, med unntak av én barnehage (8,9 %) sykefravær på 11,3 % eller høyere. Tiltakene bør redusere sykefraværet slik at barnehagene har et sykefravær på under 10 % i 2026. Hittil i 2025 er sykefraværet samlet sett noe lavere enn i 2024.

Prognose for innsparing, redusert sykefravær

	2026	2027	2028	2029
Redusert sykefravær	-500	-750	-1000	-1000

Samlet prognose for innsparinger i de kommunale barnehagene

Område: Barnehage					
Kapittel	Tiltak	2026	2027	2028	2029
2.1.3.	Fase ut Knutseskogen barnehage	0	0	0	-1170
2.1.3.	Innsparing STM				-2900
2.1.3.	Redusert sykefravær	-500	-750	-1000	-1000
2.1.3.	Avvikle deltidsplasser	-75	-75	-75	-75
	SUM	-575	-825	-1075	-2245

2.2 Pedagogisk Psykologisk Tjeneste (PP-tjenesten)

PP-tjenesten i Holmestrand har to hovedoppgaver. For det første har PP-tjenesten rollen som sakkyndig instans når foreldre, barnehagen eller skolen er bekymret for et barns utvikling. PP-tjenesten anbefaler da tiltak, omfang av tiltaket og organisering i en sakkyndig vurdering. For det andre skal PP-tjenesten støtte skoleledere og lærere i det systematiske arbeidet med å organisere det ordinære tilbudet i barnehagen/skolen, sånn at så mange som mulig kan ha tilfredsstillende utbytte av å være en del av fellesskapet i barnegruppa eller klassen. Den siste oppgaven har blitt mer omfattende i ny opplæringslov, som trådte i kraft 1.8.2024.

2.2.1 Nåsituasjon

Virksomhet PP-tjenesten har i 2025 et budsjett på 16,5 mill. kroner. Det er 18 ansatte i tjenesten fordelt på 15,6 årsverk. PP-tjenesten består av PP-rådgivere, skoleløser, veiledningsteam for barnehage og logoped.

PP-tjenesten har med nytt lovverk fått tilført oppgaver (forebyggende innsats nederst i «trekanten», jf. figur 1, kap. 3.1), samtidig som nedbyggingen av statlige støttesystemer tilsier behov for økt kompetanse i kommunene. Det er forventninger om både økt forebyggende innsats og mer spesialisert kompetanse som følge av nedbyggingen av Statped. Flere henvises med sammensatte vansker; strev med psykisk helse, vegring for skole og påfølgende læringsutfordringer.

Det er behov for dreining i tiltak mot tidlig innsats og universell innsats, og et helhetlig perspektiv på løsninger i hele oppvekstsektoren.

PP – tjenestens forebyggende arbeid

PP-tjenesten i Holmestrand kommune arbeider for å sikre tilfredsstillende og likeverdig opplæring for alle barn. PP-tjenesten støtter barnehagene og skolene i det forebyggende arbeidet for å gi et inkluderende tilbud til barna som kan ha behov for tilrettelegging. Hver barnehage har faste kontaktmøter for drøfting av tiltak og organisering for enkeltbarn, barnegrupper og avdelinger. Kontaktmøtene er et lavterskeltilbud for å sikre tidlig innsats og inkludering av alle barn i barnehagen. Alle skolene har tildelt 1-3 faste kontaktpersoner fra PP-tjenesten. Hver skole har jevnlig kontaktmøter for drøfting av tiltak, tilrettelegging og organisering for klassen, grupper og elever. Kontaktmøtene er en arena for å sikre forebyggende tiltak og inkludering av alle elever i skolen. Det er skolens ledelse sammen med kontaktperson(er) fra PP-tjenesten som deltar på kontaktmøtene. En del av PP-tjenestens oppgaver er å besøke klasser og trinn på de ulike skolene, for å støtte og veilede personalet. Dette er en del av PP-tjenestens rolle i det forebyggende arbeidet, og har som mål å sikre at tiltak knyttet til tilrettelegging av opplæringen blir satt i gang så tidlig som mulig. Skolen vil, i samarbeid med PP-tjenesten, legge til rette for tiltak innenfor skolens ordinære tilpassede opplæring. Tiltakene skal prøves ut over tid og evalueres underveis. Om tilbudet ikke er tilstrekkelig, vil en henvisning til PP-tjenesten bli vurdert. Kommunen har også et tverrfaglig sammensatt forum, På Tvers, der både ulike temaer og bekymringer knyttet til enkeltbarn drøftes tverrfaglig. Foreldre kan også delta i disse møtene for å få råd og veiledning. PP-tjenesten er fast deltaker i På Tvers.

Veiledningsteam for barnehage

Veiledningsteam for barnehage består av to spesialpedagoger i til sammen 80 % stilling. Veiledningsteamet jobber forebyggende på systemnivå i barnehage. Oppgavene består i å bistå barnehager med tilrettelegging, kompetanseheving og veiledning med mål om å øke kvaliteten på det ordinære barnehagetilbudet. Den overordnede målsetningen er at flest mulig barn skal kunne ivaretas innenfor det ordinære tilbudet i barnehagen, og dermed oppleve å være inkludert i fellesskapet. Veiledningsteamet gjennomfører observasjoner i barnehagene, med påfølgende veiledning av personalet. Eksempel på hvilke områder veiledningsteamet kan bidra med:

- Struktur og organisering generelt eller rundt en barnegruppe.
- Voksenrollen
- Vennskap/relasjoner/utestengelse/mobbing
- Fysiske lekemiljø
- Gruppedynamikk/førskolegrupper

Skolelos

Holmestrand kommune har etter politisk vedtak to skolelosere. Skolelosene jobber direkte med elever med ufrivillig skolefravær, deres foresatte og skolene. Skolelosene i Holmestrand har ca. 60 saker i året, og i 2024 var ca. 85 % av disse elevene helt eller delvis tilbake på skolen med bistand fra skolelos. Skolelosene arbeid er viktig både i et kortsiktig og et langsiktig perspektiv, både for å hjelpe elever tilbake på skolen, for å sikre mestring og en meningsfull hverdag og, i et mer langsiktig perspektiv; for å forebygge frafall i videregående skole og utenforskap i voksen alder. Skolelosene skal sammen med skolene, PP-rådgiverne og andre samarbeidspartnere bidra i det forebyggende arbeidet og jobbe systematisk for tidlig intervensjon.

For mer detaljert informasjon om PP – tjenesten arbeid i barnehager og skoler, se veiledningshefte. Link til veiledningshefte for barnehage og skole finnes her:

Barnehage: [Informasjons- og veiledningshefte for barnehagene - Holmestrand kommune](#)

Skole: [Informasjons- og veiledningshefte for skolene - Holmestrand kommune](#)

2.2.2 Utfordringer

Veiledningsteam for skole

For å møte kravene som ligger i ny opplæringslov om PP-tjenestens rolle i det forebyggende arbeidet til skolene, er det behov for å opprette et veiledningsteam for skole som jobber forebyggende på samme måte som veiledningsteamet for barnehage. Et slikt team vil ha som målsetning å støtte og veilede skolene i det forebyggende arbeidet, jobbe for økt inkludering og elevers muligheter til å få utbytte av det ordinære opplæringstilbudet i skolene. Et slikt team vil kunne støtte skolene i arbeidet med klassemiljø, klasseledelse, tilpasset opplæring, intensiv opplæring, skolemiljø saker, utfordrende atferd mm.

Tiltaket vil kreve ressurser i form av opprettelse av en stilling til veiledningsteam, som vil ha en årlig kostnad på omtrent 900.000 kroner. Den andre stillingen som kreves i teamet, vil kunne muliggjøres gjennom omdisponering av PP-tjenestens egne ressurser. Opprettelsen av veiledningsteam for skole vil altså ikke gi en direkte innsparing i PP-tjenesten, men skal føre til at flere elever får tilfredsstillende utbytte av det ordinære skoletilbudet og dermed redusere behovet for Individuelt tilrettelagt opplæring (ITO) i grunnskolen, noe som vil gi innsparinger for skolene.

Prognose for innsparing

	2026	2027	2028	2029
Veiledningsteam skole ³	900	0	-1000	-1000

Endringer i PP – tjenestens rammebetingelser

PP-tjenesten har de siste årene fått utvidet mandat og statlige føringer som innebærer en betydelig oppgaveoverføring fra stat til kommune. Disse endringene har økt bemanningsbehovet og utvidet kompetanseområdet. Det gir både utfordringer og muligheter.

Der mandat for PP-tjenesten tidligere var rettet mot barn med særlige behov, gir lovgiver i ny opplæringslov PP-tjenesten i mandat å støtte og veilede skolene i å sette inn tiltak så tidlig som mulig, og ikke lenger en avgrensning til å gjelde barn med særlige behov. Det forebyggende og inkluderende perspektivet er tatt inn i lovteksten, og PP-tjenesten skal jobbe sammen med skolen for at hjelp blir mer tilgjengelig i fellesskapet, og sjeldnere gitt som individuelle tilpasninger. I forarbeidene Prp57 presiseres det at PP-tjenesten skal involveres «...der spesialistkompetansen til tenesta er relevant og eit nødvendig supplement til skolane sin eigen kompetanse». Dersom skolene og barnehagene har gode systemer, kompetanse, praksis og kultur for å ivareta elever og tilpasse opplæring, vil PP-tjenesten kunne benyttes sjeldnere. Det legges likevel opp til at slik kompetanse i skolene skal heves og opprettholdes gjennom et tettere samarbeid med PP-tjenesten. Ved at skolene reduserer bruk av individuelt tilrettelagt opplæring, skal PP-tjenesten kunne veksle inn tid som før ble brukt til sakkyndighetsvurderinger, og jobbe mer med veiledning.

De siste to årene har PP – tjenesten i Holmestrand hatt en økning på 40 % i antall henvisninger, noe som fører til at tjenesten allerede er hardt presset på kapasitet for å ivareta de lovpålagte oppgavene. PP-tjenesten har derfor intensivert den direkte støtten til lærere i klasserommet og har, sammen med skole- og barnehageeier, strategiske møter med ledelsen i skoler og barnehager.

Endringer i Statped

Statped spisses mot færre fag/vanskeområder, og de skal arbeide mer spesialisert når de gir tjenester. Dette innebærer at kommunene får sjeldnere og mer spesialisert støtte, og kommunen må selv ta større ansvar for å etablere og vedlikeholde kompetanse lokalt. PP-tjenesten må koordinere og drive arbeidet når Statped deltar i dette. Statped skal kun kontaktes når PP-tjenesten ikke har tilstrekkelig

³ Gir påplussing i PP-tjenestens budsjett, men netto innsparing i skolenes budsjett

kompetanse, og der for eksempel nettressurser eller annen støtte fra Statped ikke er tilstrekkelig.

Konsekvenser for PP-tjenesten av endringene i Statped:

- PP-tjenesten gjennomfører størstedelen av utredning og kartlegging, der de før hadde konkret hjelp til utredning fra Statped.
- Skolefraværssaker henvises ikke lenger til Statped, kun noen få komplekse saker.
- ASK (alternativ supplerende kommunikasjon) er et fagfelt der PP-tjenesten og andre ansatte i kommunen nå utreder og gir veiledning til barnehagene og skole. Statped har laget nettressurser som benyttes fremfor at rådgivere kommer til kommunen for samarbeid.
- Språkutredninger og matematikkutredninger gjøres ikke lenger av Statped. PP-tjenesten har overtatt både utredning og arbeid i sakene.
- Sammensatte lærevansker forventes ivaretatt av PP-tjenesten.
- PP-tjenesten må sørge for å holde seg oppdatert på områder der Statped tidligere har bidratt med kompetanseoverføring gjennom samarbeid. PP-tjenesten må ha flere spesialiserte rådgivere på ulike fagområder. Dette gjelder særlig områder som språk, tale, syn og hørsel.

For å svare opp forventningene som beskrevet over og ivareta de lovpålagte oppgavene som PP-tjenesten skal gjennomføre, er det behov for å opprettholde dagens nivå på PP-tjenesten i Holmestrand.

Det er behov for robuste fagmiljøer som kan støtte barnehager og skoler. Robuste fagmiljøer er nødvendige for at barnehager og skoler får et inkluderende tilbud, noe som kan føre til reduserte ressurser knyttet til spes.ped/ITO.

Robuste, gode tjenester kjennetegnes av lavt sykefravær, godt arbeidsmiljø og kvalitativt godt arbeid. Kutt i grunnbemanningen kan føre til økt sykefravær i tjenesten, som igjen vil føre til reduserte tjenester til barnehager, skoler og foresatte. Barnehager og skoler vil da få mindre støtte til tilrettelegging av det ordinære tilbudet sitt, og det vil være en økt risiko for at flere barn og elever ikke vil ha utbytte av det ordinære tilbudet i barnehager og skoler. Reduksjon i det forebyggende arbeidet til PP – tjenesten vil derfor føre til dyrere drift i barnehager og skoler i form av flere barn og elever som vil ha behov for særskilte tiltak.

2.2.3 Mulige effektiviseringer og innsparinger

Mulige innsparinger i PP-tjenesten ved å kutte i forebyggende og elevstøttende tiltak (utover sakkyndig arbeid).

Tiltak	Potensiell innsparing
Kutte 2 skolelos – stillinger	1,8 mill. kroner
Kutte veiledningsteam for barnehage	0,6 mill. kroner
Merkantil – stilling som kan kuttes ved	0,4 mill. kroner

samløkalisering i nytt rådhus hvis det opprettes felles merkantiltjenestefunksjon	
Logoped (50 %)	0,55 mill. kroner

Konsekvenser ved gjennomføring av sparetiltakene

Et kutt i det forebyggende arbeidet til PP-tjenesten vil kreve at hver enkelt barnehage og skole tilegner seg spesialisert kompetanse knyttet til fagområdene som nå ivaretas av skolelærere, logoped og veiledningsteam for barnehager. Dette vil sannsynligvis føre til at den samlede prislappen for de aktuelle tjenestene blir høyere enn den er i dag, hvor den spesialiserte kompetansen er samlet hos en tjeneste. Ved at ansvaret plasseres ut i de ulike barnehagene og skolene, vil tilbudet bli mer fragmentert og mindre likeverdig enn det er i dag. Det vil også i større grad bli sårbart for fravær.

Reduksjon eller kutt i veiledningsteam for barnehager og skolelærere, vil føre til flere henvisninger til PP-tjenesten. En ytterligere økning vil føre til ventelister, og store utfordringer med å løse oppgavene innenfor de rammene som loven krever.

Et redusert forebyggende tilbud fra PP-tjenesten, og dermed redusert tilgang på kompetanse og veiledning, vil føre til at barnehager og skoler vil få utfordringer med å tilrettelegge for et inkluderende tilbud for barn og elever. Av dette følger at det vil bli en økt ressursbruk i barnehager og skoler i form av økt andel enkeltvedtak.

Logoped

Retten til logoped er omhandlet både i barnehageloven og opplæringsloven. Kommunen plikter å gi et tilbud til barn og elever som har behov for logopedisk hjelp som ikke omfattes av helselovgivningen (skade eller lyte). Hvis kommunen velger en løsning hvor denne hjelpen gis i form av enkeltvedtak om spesialpedagogisk hjelp i barnehager og ITO i skolen, vil dette føre til en økning i antall vedtak i barnehager og skoler. I tråd med lovverket må kommunen også sørge for at hjelpen gis av kompetent personale (altså logoped). Denne løsningen vil bli mer kostbart enn dagens ordning hvor logopeden er ansatt i en 50 % stilling i PP-tjenesten.

P.t koster logopedtilbudet kommunen ca. 550.000 per år. Den kommunale logopeden har ca. 120 barn i året til behandling. Hver av disse får som et minimum 5 timer hos logoped. Hvis vi legger Helfo sine satser til grunn vil dette tilbudet ved alternativ organisering minimum koste 780.000 per år. I tillegg til økte utgifter vil kvaliteten synke, da veiledningen som i dag gis til barnehager og skoler av kommunens logoped vil bortfalle.

Med bakgrunn i disse vurderingene anbefales det at tiltakene nevnt over (kap. 2.2.3) videreføres da det er sannsynlig at effekten av innsparingen tapes ved direkte økte kostnader i barnehagene og skolene på kort sikt, og indirekte økte samfunnskostnader på lengre sikt. Det er særlig bekymringsfullt at antall elever med ufrivillig fravær er økende. Manglende gjennomføring av grunnskolen og videregående skole fører til økt utenforskap, som igjen har store kostnader for eleven, elevens familie og for samfunnet.

Samlet prognose for innsparing i virksomhet PP-tjenesten

Område: PP-tjenesten

Kapittel	Tiltak	2026	2027	2028	2029
2.2.3.	Etablere veiledningsteam skole ⁴	900	0	-1000	-1000
2.2.3.	Redusere merkantil ressurs	0	-400	-400	-400
SUM		900	-400	-1400	-1400

2.3 Barneverntjenesten

Virksomhet Barneverntjenesten har (fra september 2025) 32,4 årsverk fordelt på 33 ansatte. Barnevernets budsjett for 2025 er 57,7 mill. kroner.

Virksomheten leverer årlig tilstandsrapport til kommunestyret, senest [Tilstandsrapport 2024](#) som ble behandlet i kommunestyrets møte 18.06.2025, k-sak 49/25. Barneverntjenestens drift utfordres ved at sakene er komplekse, antall saker pr. kontaktperson er høyt og det er i perioder høyt sykefravær. I 2024/2025 har det i tillegg vært jobbet med videreutvikling av kompetanse/metoder og implementering av nytt fagsystem og barnevernfaglig kvalitetssystem (BFK).

2.3.1 Nåsituasjonen

Virksomheten er organisert i 3 team; undersøkelse- og oppfølgingsteam, omsorgsteam og utøvende tiltaksteam. Barneverntjenesten er en lovpålagt tjeneste som gir rettighetsfestet hjelp og tiltak til barn og unge. Videre skal Barneverntjenesten sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp, omsorg og beskyttelse til rett tid. Barnevernloven skal bidra til bedre barnevernfaglig arbeid, styrke barn og foreldres rettssikkerhet og bidra til økt vekt på forebygging og tidlig innsats. Barneverntjenesten har store krav til utførelse av oppgavene, både knyttet til kompetanse og kvalitet i det barnevernfaglige arbeidet.

Virksomheten har gjort endringer etter barnevernsreformen for å styrke kvaliteten ved at hjelpen blir mer treffsikker. Kvaliteten er styrket gjennom implementering av kunnskapsbaserte kartleggingsverktøy og veiledningsmetoder. Kvalitative gode kartlegginger og veiledning bidrar til at hjelpen som gis blir mer målrettet. I tillegg er oppfølging av fosterfamiliene styrket. Dette kvalitetsarbeidet er finansiert gjennom ordningen med [læringsnettverk](#) som følges opp av Statsforvalteren i Vestfold og Telemark, og er gjort i samarbeid mellom Holmestrand kommune og Horten kommune. Gevinsten av samarbeidet mellom kommunene er at alle fosterhjem i Holmestrand og Horten får likt tilbud, oppfølgingen av hjemmene blir mindre sårbar når det samarbeides om veiledning, kurs og kompetanseutveksling og utvikling.

⁴ Gir påplussing i PP-tjenestens budsjett, men netto innsparing i skolenes budsjett

Barneverntjenestens forebyggende arbeid – nettverkskontakter

Barneverntjenesten har tre nettverkskontakter som jobber forebyggende i barnehager og skoler. Stillingene, som skal bidra til at kommunen imøtekommer forventningene og krav i barnevernreformen, ble vedtatt opprettet i budsjettet for 2021.

Nettverkskontaktene formidler og veileder i barnevernfaglig kunnskap til ansatte, barn, unge og deres foresatte, med mål om å sikre rett hjelp til rett tid for utsatte barn og unge. De underviser elever på tredje, sjette og åttende trinn slik at barn kjenner til barneverntjenesten, sine rettigheter og hvem de kan kontakte. Nettverkskontaktene representerer barneverntjenesten i «På Tvers»-møtene og har tilstedeværelsestid i alle barnehager og skoler (også private). De arbeider også forebyggende mot andre virksomheter som Barne- og familiesenteret, asylmottakene, NAV, Psykisk helsetjeneste for voksne, og deltar i SLT-arbeidet. Stillingene skal også bidra til å rekruttere fosterhjem.

Nettverkskontaktenes arbeid er fleksibelt og justeres etter behov i kommunen og virksomhetene, slik at nytteverdien blir best mulig. Trygge relasjoner styrker bruken av nettverkskontaktenes kompetanse. Erfaringene i barnehage og skole viser at det har tatt tid å inkludere nettverksressursene i andre virksomheter, men at de nå er en viktig del av laget rundt barnet. Vi ser det er stor variasjon i barnevernfaglig forståelse, oppmerksomhets- og meldeplikten, samhandlingsplikten og forståelsen av forebygging. Imidlertid ser barneverntjenesten at de virksomhetene som har inkludert nettverkskontaktene i sin daglige drift har stor nytte av den barnevernfaglige kompetansen til å løse ulike utfordringer.

2.3.2 Utfordringer

Barneverntjenesten i Holmestrand gir hjelpetiltak til flere enn landsgjennomsnittet. I 2024 hadde så mange som 4 % av barn (0-17 år) tiltak fra barneverntjenesten, mot 3,1 % i landet og Vestfold.

Barneverntjenesten har gjennom flere år sett behov for ulike tiltak for å imøtekomme krav og forventninger i oppvekstreformen, dette har fremkommet i tidligere økonomiplaner og rapporter om tilstanden i barneverntjenesten. Tiltakene er avgjørende for kvaliteten i hjelp som kan iverksettes for å unngå tyngre og mer kostnadskrevennde tjenester (som kjøp av tjenester fra staten i form av beredskapshjem, spesialiserte fosterhjem eller institusjon).

Som nevnt innledningsvis er sakstrykket i barneverntjenesten stort, og har vært det over tid – og da spesielt i undersøkelse- og oppfølgingsteam. Barneverntjenesten må derfor søke andre måter å tilnærme seg denne utfordringen enn tidligere, både for å sikre kvalitet i vurderingene og ressurs- og belastningsfordeling i virksomheten.

Gjennom de siste årene har det vært utfordringer for Bufetat å levere på bistandsplikten sin når kommunene ber om beredskapshjem eller institusjon til barn/unge som må flytte ut av hjemmet sitt. Dette har Holmestrand Barneverntjeneste også erfart. Det er en utfordring for kommunen å ikke ha riktige tilgjengelige tiltak når slike situasjoner oppstår, samt at beredskapshjem ofte ligger i kommuner utenfor Vestfold. Dette skaper mer belastninger for barna/ungdommene ved at de får lang reisevei til sine barnehager/skoler og brudd i sosiale relasjoner. I tillegg ligger kommer økte kostnader for kjøreutgifter til beredskapshjemmene, samt mye tid for barneverntjenestens kontaktpersoner som skal følge opp barna og hjemmene.

Ved etableringen av interkommunal barneverntjeneste med Sande og Holmestrand i 2018, var ett av hovedmålene å eie tiltakene selv, og ikke kjøpe tjenester fra private aktører. Før sammenslåingen hadde de tre kommunene kjøpt tiltak. Resultatet av å selv ta det fulle ansvaret for hjelpetiltakene er at barn og familier får et kvalitativt bedre tilbud. Ansatte i kommunen har god kjennskap til både barn og familien, samt nærmiljøet og nettverket. Virksomheten er nærmere beslutningene som tas, og kan omdisponere ressursene på en mer forutsigbar måte for virksomheten enn man kan ved kjøp av tjenester. I tillegg har det ført til økt kompetanse og et større fagmiljø i barneverntjenesten ved at egne ansatte veileder familiene. Ut fra dette vurderer virksomheten at det vil føre til økte kostnader å konkurranseutsette tiltakene. Anslagsvis vil én innleid konsulent koste kommunen 1.6 mill. kroner pr. år, og én kommunalt ansatt veileder koster 870.000 kroner pr. år (inkludert sosiale kostnader).

2.3.3 Mulige effektiviseringer og innsparinger

Barneverntjenesten vil også fremover se på tiltak som øker kvaliteten og treffsikkerheten i hjelpen som gis familiene. Tiltakene som foreslås for å øke kvalitet og effektivisering, kan føre til at virksomheten på sikt kan overføre ressurser til tiltak vi nå ikke har økonomiske muligheter å iverksette.

Undersøkelsesarbeidet

Sammen med de andre barneverntjenestene i Vestfold er det etablert et læringsnettverk som skal effektivisere undersøkelsesarbeidet som gjøres når Barneverntjenesten åpner undersøkelsessak. Arbeidet i dette læringsnettverket er planlagt med oppstart desember 2025. Målet er å sikre kontinuitet for familiene, mer tidsmessig effektiv gjennomføring av undersøkelsen, mindre inngripende for familien når det gjøres på kortere tid (men mer intensivt), økt kvalitetssikring ved at man alltid er to ansatte i undersøkelsene og økt treffsikkerhet på eventuelle tiltak.

Parallelt med dette vil barneverntjenesten i samarbeid med de andre barneverntjenestene i Vestfold utforske mulighetsrommet for bruk av KI (kunstig intelligens) til rapportskrivingsstøtte i alle teamene. Implementering av denne tilnærmingen vil ta tid. Opplæringen vil foregå ut 2026.

Målene med endring på disse områdene vil være delte; gi familiene bedre hjelp, redusere belastningen pr. ansatt og om mulig frigjøre ressurser internt slik at stillinger kan omdisponeres til andre oppgaver hvor vi ser et uutnyttet potensial. Barneverntjenesten har besluttet å innføre nettverksmøter som en metode for å mobilisere nettverkene til familier som får bistand fra virksomheten. Det ligger en stor gevinst i dette arbeidet både for familiene og for kommunen.

Terskel for hjelpetiltak

Barneverntjenesten gir 0,9 % mer hjelpetiltak enn landsgjennomsnittet. Virksomheten skal derfor høsten 2025 og 2026 gjøre en analyse av terskel for når det skal iverksettes hjelpetiltak. Slik situasjonen er nå, må det stilles spørsmål knyttet til om det er riktig at Holmestrand skal gi mer hjelp fra barneverntjenesten enn sammenlignbare kommuner, og om kommunen har andre forebyggende tiltak som kan iverksettes for å unngå at det blir sak i barneverntjenesten. For at belastningen på virksomheten skal bli mindre, er det viktig at andre virksomheter i kommunalområdet Oppvekst og kommunen ellers, styrker det helhetlige forebyggende arbeidet med sårbare familier. Dette arbeidet er i gang, blant annet gjennom revidering av På Tvers-modellen og TIBIR. Det er imidlertid for tidlig å tallfeste effektiviseringsgevinsten for barnevernets del.

Eget kommunalt beredskapshjem

Dersom barneverntjenesten i akutte situasjoner ikke finner løsninger i barnets slekt eller nettverk, må barneverntjenesten kjøpe tiltak fra staten. Dette være seg beredskapshjem eller institusjon. I de fleste tilfellene er tilbudet som gis til barnet utenfor vår egen kommune. Dette medfører ekstrakostnader for kommunen til oppfølging av hjemmet/institusjonen (kjøreutgifter og tid), skyss til/fra skole (kjøregodtgjørelse eller taxi) og ekstra utgifter i forbindelse med samvær. I tillegg kommer kostnader til skoleplass utenfor egen kommune, når barnet er i skolepliktig alder. Kjøp av skoleplass i Vestfold ligger på kroner 80.000 pr. skoleår pr. barn og utenfor eget fylke ca. kroner 153.000 pr. skoleår pr. barn. Det beste for barnet er, i de aller fleste tilfeller, å være i nærmiljøet sitt, selv om barnet må flytte bosted. Barneverntjenesten mener derfor det er økonomisk grunnlag for å etablere et eget beredskapshjem i vår kommune.

Andre kommuner (som Færder) har engasjert ett beredskapshjem. Erfaringene tilsier en kostnad på rundt 1,0 million kroner pr. år. Holmestrand Barneverntjeneste har de siste årene kjøpt tjenester fra staten i form av beredskapshjem for kroner:

2025: 2,61 mill. kroner (estimert utgift ut året kun for allerede kjent bruk av beredskapshjem)

2024: 1,78 mill. kroner

2023: 1,538 mill. kroner

Dette tydeliggjør at det er innsparingsmuligheter ved å etablere et eget beredskapshjem. Samtidig må en være oppmerksom på at kommunen vil være avhengig av bistand fra Bufetat i de tilfeller eget kommunalt beredskapshjem ikke har ledig plass. Oppfølgingen av beredskapshjemmet planlegges innenfor ordinær drift i barneverntjenesten.

Forventet kostnad for tiltaket er kroner 1,0 mill. kroner pr. år. Ved å ha et beredskapshjem selv, estimerer virksomheten at det ut fra nivået i 2025 kan ha en innsparing på ca. 1,0 mill. kroner, samt reduksjon av følgekostnader (reiseutgifter, taxi etc.) med ca. 0,5 mill. kroner.

Intensive tiltak

Barneverntjenesten mangler egne intensive tiltak som kan settes inn i familier i akuttsituasjoner, eller situasjoner som kan forhindre flytting av barn og unge i beredskapshjem, fosterhjem eller institusjoner (jf. Rapporter om tilstanden i barneverntjenesten 2023 og 2024).

Det er behov for å opprette to stillinger som miljøterapeuter og gi ansatte i utøvende tiltaksteam kompensasjon for tilgjengelighet ettermiddager/kvelder/helger.

Forventet kostnad for tiltaket er kroner 2,8 mill. kroner pr. år. Kommunen betaler nå for kjøp av tjenester hos Staten: kroner 95.095 pr. måned for bruk av ett beredskapshjem, og kroner 190.190 pr. måned for bruk av én plass i institusjon ([satser 2025](#)). Barneverntjenesten erfarer at kommunen i flere tilfeller har blitt tilbudt institusjon når det bes om beredskapshjem fra Bufetat, dette fordi Bufetat ikke har tilgjengelige beredskapshjem. Dette øker kostnadene for kommunen vesentlig. I tillegg kommer kostnader knyttet til oppfølging av flyttingen. Lange avstander kan også føre til brudd for barnet knyttet til eget nettverk, barnehage- og skoletilbud og helseoppfølging. Videre kan kvaliteten i oppfølgingen av fosterfamilien reduseres da kommunen har etablert gode muligheter for å delta på gruppeveiledning og kurs som kan vanskeliggjøres med lange avstander. Ved å ha intensive tiltak som beskrevet, anslås det at barneverntjenesten vil unngå å kjøpe tiltak fra staten for kroner 3,5 mill. kroner pr. år.

Konsekvens av å kutte nettverkskontakt

Generelt kan man si at ved å kutte i det barnevernfaglige forebyggende arbeidet, vil tilsvarende utgifter flyttes til andre deler av kommunen og det er risiko for at barn som lever i omsorgssvikt ikke blir fanget opp tidlig nok. I tillegg vil belastningen på barneverntjenestens lovpålagte oppgaver øke, og det blir større belastning på kontaktpersonene som må overta oppgaver i det forebyggende arbeidet. Eksempelvis kan dette være at barnehager/skoler selv må bruke interne ressurser på å heve sin kompetanse på oppmerksomhetsplikten, bekymringsmeldinger og nødvendige samtaler med barn og foreldre. Et kutt i det forebyggende arbeidet til barneverntjenesten, vil gå ut over tilgjengeligheten, samarbeidet og forståelsen av barneverntjenestens mandat, noe som er avgjørende for at sårbare familier får riktig hjelp. Faren vil øke for at sakene er mer alvorligere når barneverntjenesten får kjennskap til dem, slik at tyngre og mer kostnadskrevende tiltak må iverksettes.

Dersom kommunen ikke hadde hatt nettverkskontakter, måtte deltakelsen i På Tvers-møtene legges til ulike kontaktpersoner i virksomheten. Det ville medført en betydelig risiko for at barneverntjenesten representasjon ikke hadde blitt stabil da barneverntjenesten må prioritere det lovpålagte og til enhver tid ivareta akuttberedskapen. Relasjonen nettverkskontakten får med ansatte på barn og unges arena påvirker hvordan de blir benyttet, både der meldeplikten er løst ut eller der barnet og familien trenger hjelp fra andre instanser og på et lavere nivå.

Samlet prognose for innsparing i virksomhet Barneverntjenesten

Område: Barnevern					
Kapittel	Tiltak	2026	2027	2028	2029
2.3.3.	Redusere statlige kjøp/lokalt beredskapshjem	0	-1000	-1000	-1000
2.3.3.	Reduserte følgekostnader/lokalt beredskapshjem	0	-500	-500	-500
2.3.3.	Redusere statlige kjøp/lokale intensive tiltak	0	-700	-700	-700
SUM		0	-2200	-2200	-2200

2.4 Kultur og fritid

Virksomhet Kultur og fritid har ca. 32 årsverk fordelt på ca. 47 ansatte. Kultur og fritids budsjett for 2025 er 34,6 mill. kroner. Virksomheten består av:

- Bibliotekene i Holmestrand, Hof og Sande – med ca. 10 ansatte
- Kulturskolen med undervisning i Holmestrand, Hof og Sande – med ca. 25 ansatte
- Fritidsklubbene i Sande, Holmestrand og Hof – med 5 ansatte
- Frivilligsentralene i Sande, Holmestrand og Hof – med 3 ansatte
- Kulturkontoret med hovedbasen på rådhuset – med 7 ansatte inkl. kultursjefen

Av totalbudsjettet (netto) går 10,1 mill. kroner til drift av de tre bibliotekene, 7,1 mill. kroner til kulturskolen og 17,5 mill. kroner til drift av fritidsklubbene, Biorama, administrering av utleie av lokaler, kulturkontoret (spillemidler- og tilskuddsforvaltning, arrangementer, kulturarv, DKS, DKSS mm.) og de tre frivilligsentralene.

Den største utfordringen for mer effektiv drift av tjenestene innenfor Kultur og fritid er at mye av virksomhetens tjenestetilbud er fordelt på flere lokasjoner. Det er bibliotek, frivilligsentral, kulturskoletilbud og fritidsklubb/ungdomsklubb i alle tre kommunedelene. Det gir imidlertid hele befolkningen nærhet til kultur- og fritidstilbud, noe som igjen styrker muligheten for deltakelse og folkehelse. I Hof er de fleste tilbudene samlet i flerbrukshuset, mens i Holmestrand og Sande er tilbudene spredt på flere bygg. Dersom flere tilbud ble samlet i ett bygg, som i Hof flerbrukshus, ville det gitt en effektiviseringsgevinst. I forbindelse med dialogen med STM om arbeidet med helhetlig plan for salg og forvaltning av kommunal eiendom, har ideen om et flerbrukshus i Sande kommet opp. Et flerbrukshus vil kunne erstatte Det store gule huset, Energihuset, kommunelokalet og lokaler til biblioteket i Sande. Dette utdypes mer i kap. 2.4.2.

2.4.1 Nåsituasjonen

Virksomhet Kultur og fritid har som hovedmål å legge til rette for at flest mulig innbyggere kan oppleve kultur og delta i meningsfulle og tilfredsstillende kultur- og fritidsaktiviteter, som fører til økt livsglede og tilhørighet. (*Kultur og fritidsplan 2022-2028, vedtatt av kommunestyret i møte 09.02.2022, k-sak 14/22.*)

Virksomhet Kultur og fritid er dermed virksomheten som uten unntak jobber med folkehelse og forebygging av ensomhet og helseutfordringer som sosial og fysisk inaktivitet fører med seg. I tillegg legger virksomheten til rette for muligheter til refleksjon, kunnskap og livslang læring, mestring, kreativitet og samfunnsengasjement.

Kultur er involvert i mange andre kommunale programområder og virksomheter, blant annet:

- Som viktig aktør i forebyggende helsetiltak
- Som kompetansesenter for kultur, som kan bistå og avlaste bo- og behandlingssentrene, skolelosene, miljøarbeidere osv.

- Som samarbeidspartner for eiendom og drift gjennom aktivitetsarenaer innen idrett og friluftsliv og alle frivillige organisasjonene som bruker kommunens eiendommer til sine aktiviteter.
- Som informasjons og kommunikasjonsaktør mot innbyggere, lag og foreninger om alle fritidsaktiviteter, arrangementer og tilskuddsordninger mm.
- Som kulturarvrådgiver i areal-, plan- og byggesaker
- Som bindeledd, koordinator og rådgiver for frivilligheten gjennom bl.a. Frivilligsentralene.
- Gjennom å drifte konkrete tiltak for barn og unge, som fritidsklubbene og Kulturskolen, som begge har betydning for det helhetlige tilbudet til barn og unge.

Kulturloven sier at kommunen skal sørge for:

- *Forutsigbare* utviklingsvilkår for kulturlivet
- *Profesjonalitet og kvalitet* i kulturtilbudet
- Tilrettelegging for *deltagelse* i kulturaktiviteter
- Tilgang til *informasjon* om ordninger med økonomisk støtte og andre virkemidler og tiltak
- En *skriftlig oversikt* over status og utviklingsbehov
- *Overordnede mål og strategier* for kulturfeltet basert på oversikten

Kultur og fritid har lang erfaring og har oppnådd gode resultater med å jobbe i prosjekt, søke midler og få ting til på relativ kort tid. De ansatte er høyt utdannede fagfolk, med høy kompetanse på arrangement, organisering og samarbeid med frivillige organisasjoner.

Kultur og fritid legger til rette for et rikt idretts- og kulturliv til tross for trange budsjetttrammer. Sammenlignet med Lier, Horten, Kongsberg og Færder (5K) har Holmestrand kommune, med unntak av Færder kommune, både lavere inntekter pr. innbygger og lavere budsjetttrammer til kultur og fritidsområdet enn sammenlignbare kommuner. Holmestrand kommune bruker vesentlig mer på bibliotek pr. innbygger enn de andre kommunene i utvalget, noe som først og fremst skyldes at det er fullverdige bibliotek både i Hof, Holmestrand og Sande.

2024	netto pr. innbygger	barn og unge	kultur-skole	bibliotek	idretts-anlegg	kultur-bygg	kommune økonomi pr. innbygger	prosent kultur	antall innbyggere
Færder	1534	166	245	330	373	134	92 573	1,66	27 270
Holmestrand	1918	145	246	503	478	286	95 098	2,02	27 005
Lier	2322	399	368	238	690	278	102 682	2,26	28 642
Horten	2792	256	311	435	928	286	98 458	2,84	28 039
Kongsberg	4005	320	627	410	997	1157	103 560	3,87	29 011

Tabell 5: Oversikt over kommunens kostnader til kultur sammenlignet med kommuner av lik størrelse

Rom til kultur - møteplasser, bibliotek, kulturskolen og øvingslokaler

Mennesker møtes. Hjemme, på jobb eller på skole, men også på det såkalte «tredje stedet». Dette er steder vi velger frivillig, vi ønsker å være der. Vi har et innbygd behov for å være sammen med andre mennesker for å knytte bånd til hverandre, møte venner, snakke sammen, lære noe nytt, diskutere og forbedre verden, drikke kaffe, lese avis, være med på kurs, foredrag, seminar, spille spill, game, strikke, danse, synge, være i aktivitet, ha møter, bygge nettverk, delta i debatter. Alt sammen sørger for at innbyggere opplever tilhørighet og livsglede.

Kommunens rolle som tilrettelegger for kulturopplevelser, medvirkning og aktiviteter er å skape attraktive og velfungerende «tredje steder». I Holmestrand finnes det mange av dem, noen i kommunal regi, andre i regi av en frivillig eller humanitær organisasjon.

Det er positivt med mange møteplasser, men også krevende å drifte små møteplasser og kulturarenaer. Det er hensiktsmessig å samle flere tilbud og funksjoner i felles lokaler, noe som flerbrukshuset i Hof er et godt eksempel på.

Hof flerbrukshus

I Hof flerbrukshus har denne samlokaliseringen allerede kommet langt og synergieffektene er mange. Det er etablert et tett samarbeid mellom biblioteket, fritidsklubben og frivilligsentralen/BUA. Flere aktiviteter for alle aldersgrupper har kommet i gang. Frivilligsentralen har startet opp et frivillig aktivitetssenter med aktiviteter flere dager i uka. Korte linjer mellom de forskjellige avdelingene gjør samarbeidet effektivt.

Det store gule huset

Holmestrand kommune har ett ungdomshus, Det store gule huset i Sande, som er stort og har mulighet til mange aktiviteter. I annekset er det mulighet for å spille i band og frivilligsentralen har et sykkelverksted bak Det store gule huset. Uteområdet forbinder ungdomshuset med skate- og basketbane med Energihuset, uteområdet er planlagt oppgradert. Da kommunestyret 18.06.25 behandlet k-sak 43/25 om revidert plan for uteområdet ved Det store gule huset, ble det vedtatt å utsette saken for å kunne foreta vurderinger om alternative løsninger i denne helhetlige planen.

Energihuset

Energihuset i Sande ble etablert høsten 2023 og huser aktivitetssenteret, frivilligsentralen, frisklivsentralen, mekkegarasjen og bruktbutikken. Det mest ideelle hadde vært at Sande bibliotek også kunne ha plass i Energihuset, siden biblioteket er en naturlig møteplass for hele befolkningen og har en lovpålagt funksjon for offentlig debatt og kulturarrangementer. Dette alternativet ble utførlig utredet i høst 2024, og konklusjonen er at det ikke er plass til et fullverdig bibliotek i Energihuset, og heller ikke når skoleboksamlingen etableres på Klokkejordet skole.

Sande kommunelokale

Sande kommunelokale er et staselig og verneverdig bygg fra 1909 midt i Sande sentrum. Sande kommuneleikale er del av, og må sees i sammenheng med kulturmiljøet «Prestegårdsalleen». I kulturminneplan for Sande er kulturmiljøet Prestegårdsalleen, inklusive Sande kommunelokale, gitt svært høy verneverdi.

Bygget egner seg til mange kulturelle aktiviteter. Per i dag brukes bygget til ulike kommunale møter,

men disse vil flyttes til det nye rådhuset i Holmestrand sentrum fra nyttår 2027. I tillegg er Sande kommunelokale et sted for øving, trening, samlinger, konserter og andre arrangementer i regi av kommunen og mange frivillige organisasjoner. Sande kommunelokale blir også utleid ut til private arrangement.

Deler av kulturskolens aktiviteter i Sande har fra høsten 2025 midlertidig tilhold i kommunelokalets 2. etasje, mens hoveddelen etableres i Klokkejordet skole. Dersom 2. etasje i kommunelokalet skal brukes som varig løsning, må det foretas større bygningsmessige utbedringer.

Sande bibliotek

Sande bibliotek er i skrivende stund både folkebibliotek og skolebibliotek for Klokkejordet skole. Biblioteket har små lokaler, som ikke egner seg til å oppfylle kravene og forventninger til et moderne folkebibliotek. Inneklima er dårlig med høye temperaturer om sommeren. Kommunen leier lokalene og leieavtalen utløper uten oppsigelse 01.01.2028. Det er vedtatt at skolebiblioteksamlingen skal overføres fra biblioteket i Sande sentrum til Klokkejordet skole. Hensikten er å øke tilgjengeligheten for elevene, og øke leseferdighetene og leselyst.

Ungdomsklubben i Holmestrand

Ungdomsklubben i Holmestrand har per i dag hyggelige lokaler i Holmestrand sentrum, men de er for små for det store antall ungdommer som besøker klubben. Plasseringen i sentrum har både fordeler, som nærhet til andre fasiliteter og tilbud i byen, og ulemper i den forstand at det i liten grad er andre ungdomsvennlige tilbud i området. Ungdomsklubben er derfor tenkt inn i den videregående skolen i Holmestrand, forutsatt at den overtas av Holmestrand kommune (se også avsnittet under om Gjøklep-området).

Gjøklep-området

Gjøklep er per i dag et ungdomsområde, med ungdomsskole, videregående skole, kulturskolen og mange fritidsaktiviteter i Høyanghallene og på Hvitstein stadion. Kommunen er i dialog med Vestfold fylkeskommunen om overtakelse av hele eller deler av bygget når ny videregående skole i Sande står ferdig i 2029, med intensjon om å etablere et samarbeid mellom kulturskolen, ungdomsklubben og idretten for å skape en lavterskel møteplass for ungdom.

Skolebygget og idrettsanlegget er dessverre utsatt for omfattende hærverk. Hærverk skjer både i skoletiden og etter skoletid, og kommunedirektøren har i oktober sett seg nødt til å sette ordningen med meråpen idrettshall på pause. Det forslås her at ordningen med meråpen hall avvikles. Videre forutsettes det at leietakere bidrar aktivt til å hindre at uvedkommende får tilgang til lokalene.

Holmestrand bibliotek og frivilligsentral

I Holmestrand sentrum er biblioteket og frivilligsentralen samlokalisert. Lokalet, som leies av Solkilen AS, er dessverre ikke optimalt for å få inn flere aktører, som f.eks. ungdomsklubb og aktivitetssenter. Samarbeid med aktivitetssenteret er fortsatt ønskelig, særlig for å få til flere aktiviteter på tvers av alder og generasjon. Biblioteket har også et samarbeid med ungdomsklubben og frivilligsentralen om tilbudet VERKSTEDET, hvor målgruppa er ungdom mellom 13 og 19 år. Arrangementet foregår på mandager fra kl. 17 til 20, er gratis og åpent for alle ungdommer.

Biorama

Biorama er et levende kulturhus for hele kommunen, med forestillinger, konserter, større foredrag og seminarer, innbyggermøter mm. Biorama har utmerket akustikk, alle sitteplassene gir god sikt til scenen, og flere frivillige foreninger har huset som sitt øvingssted. Biorama ble oppført i 1963 og mye av det opprinnelige har blitt bevart. Biorama er verneverdig som 60-talls kulturhus med mange gode kvaliteter. I forbindelse med at rådhuset vurderes solgt når nytt rådhus er i bruk fra 2027, må det avklares hvordan Biorama skal driftes videre. Holmestrand Bys Vel har spilt inn et forslag til fremtidig bruk og drift av rådhuskvartalet inkl. Biorama. Innspillet, som er kalt Future Biorama, ble utarbeidet som innspill til arealplanen, men er også relevant i denne planen. Forslaget er at hele Rådhuskvartalet tas i bruk som et helhetlig kulturhus med plass til kulturskole, scene og storsal, øvingslokaler, ungdomskafe og fritidsklubb, møte- og aktivitetsrom og aktivitetsarena.

Spørsmålet om fremtidig bruk av rådhuskvartalet inkludert Biorama er omtalt i Helhetlig plan 2026-2029 Eiendom. Det anbefales at kommunen utreder flere alternativer for fremtidig bruk før det tas endelig stilling til fremtidig eierskap og bruk av eiendommen. En helhetlig vurdering må ta hensyn til både økonomi, kulturtilbud, byutvikling og juridiske rammer.

Kulturskolen

Kulturskolen har de seneste årene bygget opp et solid tilbud innen musikk, teater og skapende kunst for de ca. 300 barn og unge som er elever ved skolen. Undervisningen foregår i lite hensiktsmessige lokaler flere steder i kommunen. Fra høsten 2025 er skolens ledelse og deler av undervisningen lokalisert i Klokkejordet skole, mens rytmisk undervisning/band foregår i 2. etasje i kommunelokalet i Sande. Det er instrumentundervisning ved Gjøklep ungdomsskole og musikk/teater i Hof. I tillegg har Kulturskolen ansvar for demenskor i Holmestrand, og Kulturskolen inngår også som en del av tilbudet til elever med bekymringsfullt skolefravær.

Kommunedirektøren tar sikte på at Kulturskolen skal få nye lokaler i den gamle videregående skolen i Holmestrand når ny videregående skole i Sande står ferdig i 2029.

Støtte og tilrettelegging for frivillighet

Det er et stort og bredt tilbud av lag og foreninger i Holmestrand.

Per i dag er det et formelt samarbeid mellom kommunen og frivilligheten gjennom:

- Holmestrand idrettsråd
- Holmestrand kulturråd
- Holmestrand historisk forum
- Ressursgruppene til frivilligsentralene

Frivilligsentralene og kulturkontoret har i tillegg gode samarbeidsrutiner og tett dialog med alle frivillige lag og foreninger. Det er ukentlig/daglig kontakt.

Kulturkontoret hjelper frivillige organisasjoner med markedsføring av arrangementene via sosiale medier og infoskjermer, og sender ut informasjon om ulike temaer som kan være interessant for organisasjonene. Samlet sett bruker virksomheten omtrent 7,5 årsverk, fordelt på flere stillinger, på tilrettelegging og samarbeid med frivillige.

Samarbeidet kan utvides og styrkes, men grunnlaget for frivillig innsats er at den foregår på de frivilliges premisser. Frivillig innsats kan ikke bestilles av kommunen, men frivilligheten skal møtes med

respekt for dens egenart. Frivilligsentralene er pådrivere for frivilligheten på lokalt nivå. Ved å være tett på befolkningen og fange opp behovene, kan frivilligsentralene spille en avgjørende rolle for samhold og aktivitet i lokalmiljøene. Frivilligsentralene forebygger ensomhet, utenforskap og bygger fellesskap og mening i livet. Å være aktiv som frivillig bidrar til god helse og utsetter behov for ressurskrevende helsetjenester senere i livet. Lederne i frivilligsentralene er gode inspiratorer og rollemodeller for de frivillige. Frivilligsentralen i Hof drifter BUA, som låner ut tur- og sportsutstyr gratis. BUA er lokalisert i sidebygningen til det gamle herredshuset i Hof, noe som fungerer som et godt sted for aktiviteten. Det ses på muligheten for alternativ plassering av BUA, som en del av forberedelsene til helhetlig plan for salg og forvaltning av kommunal eiendom

Å søke eksterne prosjektmidler er avgjørende for å få økt aktivitet. Frivilligsentralene, alene eller i samarbeid med bibliotekene, kulturskolen og fritidsklubbene internt og frivillige organisasjoner eksternt, er helt avhengige av prosjektmidler for å kunne beholde og utvide et aktivitetsnivå av høy kvalitet.

Økonomisk støtte til lag og foreninger/gratis lokaler

Kommunen støtter frivillige organisasjoner gjennom årlige tilskudd og ved å stille kommunale lokaler vederlagsfritt til disposisjon. Ut fra dagens ordning, er det kun kultur- og idrettsformål som støttes med tilskudd. Humanitært arbeid eller klima- og miljøarbeid har ikke mulighet til å få kommunale tilskuddsmidler. I tillegg er det avsatt kroner 220.000 til Fritidskassen, hvor familier kan søke støtte om støtte til deltakelse i fritidsaktiviteter og kontingenter. Reduserte tilskudd til lag og foreninger kan medføre høyere kontingenter, som igjen fører til større etterspørsel etter støtte fra Fritidskassen.

Når kommunale lokaler ikke brukes av kommunale tjenester, kan andre bruke lokalene. Det er stor aktivitet i mange av kommunens lokaler til glede for hele befolkningen. Stimulere og tilrettelegge for frivillighet er hovedprinsipp for utlån av lokalene.

Kommunen støtter også økonomisk etablering av anlegg som oppføres av lag og foreninger. Høsten 2023 vedtok kommunestyret i møte 06.09.2023, sak 101/23 (kommunal støtte til etablering og rehabilitering av idrettsanlegg):

11. Foreningen kan sende søknad om direkte tilskudd. Direkte tilskudd til anlegg skal som hovedregel ikke overskride 10 % av totalkostnadene.

12. Kommunestyret kan avslå søknader eller forskyve utbetalingen til et annet budsjettår i Handlingsprogrammet, hvis kommunens totale økonomi tilsier det.

Kommunen har kommet i den situasjonen at bruk av fond for å finansiere 10 % av idrettsanlegg ikke er forsvarlig lenger.

Gevinst for folkehelse

All aktivitet er god folkehelse. Å holde innbyggere i aktivitet vil spare samfunnet for mye penger, fordi aktive mennesker har bedre helse og sannsynligvis vil oppsøke kommunens helsetjenester senere i livet i forhold til inaktive. Frivillighet står for brorparten av antall fritidsaktiviteter. Disse aktivitetene er ikke gratis, men mye billigere enn om de skulle vært organisert av det offentlige. Det å bruke relativt sett små beløp til kultur- og fritidsaktiviteter og frivilligheten, betyr store økonomiske gevinster på lang sikt. Kultur jobber også med forebyggende arbeid blant barn og unge, og særlig Kulturskolen og fritidsklubbene gjør en viktig jobb for å inkludere mange av de som ikke finner seg til rette i det øvrige fritidstilbudet.

2.4.2 Utfordringer

Lokaler til møteplasser

Det er utfordrende at kommunale tjenester er spredt på flere lokasjoner i samme tettsted, og særlig gjelder det for kommunedelene Sande og Holmestrand. Det blir større kostnader til drift av bygg, og det er kostnadskrevenende å bemanne tilbud flere steder.

Lokalisering av møteplasser i Sande

Organisering av møteplasser er en naturlig del av utvikling av Sande sentrum, og trolig vil det mest effektive for både innbyggerne og kommunen være å lokalisere alle de fire møteplassene i Sande sentrum på ett sted. Dessverre egner ingen av de eksisterende byggene seg til å samlokalisere fritidsklubb, frivilligsentral, aktivitetssenter, bruktbutikk, mekkegarasje, bibliotek og øvingslokaler for kulturfrivilligheten. Et alternativ kan være et nytt flerbrukshus i Sande som kan huse alle disse funksjonene. Kommunen kan da selge tre bygg (Energihuset, Det store gule huset og kommunelokalet) og si opp én eventuell leieavtale (Sande folkebibliotek). Samlet driftskostnad for Sande folkebibliotek i 2025, inkludert årsverk, er alene om lag 3,0 mill. kroner. Et samlokalisert kulturtilbud kan gi høyere kvalitet med færre ansatte, og dermed føre til mer effektive tjenester. Ideen er imidlertid forholdsvis ny, og det har ikke vært tid eller kapasitet til å utrede dette nærmere før ferdigstilling av de helhetlige planene. En mulig utredning bør både vurdere om kommunen skal bygge og eie selv, eller om det er hensiktsmessig å inngå en leieavtale. Imidlertid er utredningskapasiteten i Samfunn, teknikk og miljø en utfordring, da denne er bundet opp i utredning av nytt helsehus og andre tiltak som følger av Helhetlig plan for Helse og omsorg, helhetlig plan for salg og forvaltning av kommunal eiendom og gjennomføring av programområdets egen helhetlige plan.

Når det gjelder Sande folkebibliotek, er det aktuelt å flytte bibliotek fra dagens lokaler til kommunelokalet i forbindelse med at nåværende leieavtale går ut i 2027, samtidig med at nytt rådhus i Holmestrand er tatt i bruk og kommunens behov for kommunelokalet blir betydelig mindre. Det er gjort foreløpige vurderinger av at kommunelokalets 1. etasje teknisk sett kan huse biblioteket, men før det tas en endelig beslutning må det gjøres mer detaljerte undersøkelser for å avklare om det må foretas kostnadskrevenende utbedringer. Ved å lokalisere Sande bibliotek i kommunelokalet vil den historiske bygningen fortsatt dekke et kommunalt behov, noe som kan være et godt alternativ til at bygningen selges sammen med andre kommunale bygninger som ikke er aktuelle for de kommunale tjenestene. Det har også vært dialog med Vestfold fylkeskommune for å se på muligheten for å samlokalisere folkebiblioteket i Sande med ny videregående skoles bibliotek fra 2029. Innledningsvis i dialogen ble det klart at arealet som er avsatt til bibliotek i romprogrammet må utvides fra om lag 250 kvm til om lag 700 kvm, og at det også bør finnes plass i byggets 1. etasje. Konsekvensen vil være at det må inngås et leieforhold mellom fylkeskommunen og Holmestrand kommune, noe som sannsynligvis gir høyere leiekostnad enn for dagens leieavtale, og vesentlig høyere enn å benytte kommunelokalet som er i eget eie.

Da kommunestyret 18.06.25 behandlet k-sak 43/25 om revidert plan for uteområdet ved Det store gule huset, ble det vedtatt å utsette saken for å gjøre vurderingene om tiltak i denne planen. Dersom kommunestyret ønsker at kommunedirektøren skal jobbe videre med planene for et flerbrukshus i Sande, er det naturlig å sette videre tiltak for uteområdet ved Det store gule huset på vent. Det må imidlertid gjøres oppmerksom på at bevilget tilskudd på kroner 300.000 fra Sparebankstiftelsen bare kan brukes til tiltaket ved Det store gule huset som det er søkt om, og at fristen for å benytte tilskuddet er forskjøvet til ut 2026.

Lokalisering av møteplasser i Holmestrand

Ungdomsklubben i Holmestrand er lokalisert i Backergården, men lokalene er for små for det store antallet ungdommer som besøker klubben. Plasseringen i sentrum har både fordeler, som nærhet til andre fasiliteter og tilbud i byen, og ulemper i den forstand at det i liten grad er andre ungdomsvennlige tilbud i området. Dersom kommunen overtar Holmestrand videregående skole i 2029, er det aktuelt å etablere Kulturskolen og ungdomsklubben i Holmestrand i lokalene. Felles lokalisering gir muligheter for mer effektiv drift, og gir gode muligheter for å samarbeide med idrettslag og andre foreninger om en lavterskel møteplass for ungdom.

Biorama er et levende kulturhus for hele kommunen. I stedet for å spre lys- og lydutstyr og teknikerressurser over flere lokaler i kommunen, kan det konsentreres om Biorama for å sikre god kvalitet på tilbudet der. Biorama ble oppført i 1963 og mye av det opprinnelige har blitt bevart. Biorama er verneverdig som 60-talls kulturhus med mange gode kvaliteter. I forbindelse med at rådhuset vurderes solgt når nytt rådhus er i bruk fra høsten 2026, må det avklares hvordan Biorama skal driftes videre. Biorama kan, eksempelvis, driftes i kommunal eller privat regi, eller i et offentlig/privat samarbeid gjennom f.eks. et aksjeselskap eller stiftelse.

Holmestrand Bys Vel har spilt inn forslag om at det nåværende rådhuset og Biorama omreguleres til allaktivitetshus/kulturhus. Forslag til fremtidig utvikling og drift av Biorama drøftes ikke nærmere her, men må jobbes frem i egen sak om fremtidig bruk av Rådhuskvartalet. Forslaget er tatt med som et innspill til planen.

Kostnader til lokaler til frivillighet

I dag faktureres ikke frivillige organisasjoner når de bruker kommunens lokaler. Dette ble i 2022 muliggjort ved å kutte i tilskuddsmidler til frivillige organisasjoner til leie av lokaler. Det har ført til en betydelig nedgang i saksbehandlingstid for kommunen. Det er imidlertid slik at *alle* frivillige organisasjoner får gratis bruk av lokaler, ikke bare de som er tilskudsberettiget.

Kommunens økonomiske situasjon med høye driftskostnader knyttet til utleielokalene, herunder energi, renhold, vaktmestertjenester og administrasjon, gjør det ikke lenger bærekraftig å opprettholde dagens praksis. Det gir dessuten merkostnader at noen av lokalene er utsatt for hærverk. Administrasjonen anbefaler at ordningen med gratis lokaler revurderes i forbindelse med at tilskuddsordning i sammenheng med bruk av lokaler gjennomgås på nytt. Det planlegges for en egen sak om utleie av lokaler etter at de helhetlige planer er behandlet.

Brukervennlig adgangssystem til kommunale lokaler

Kommunen har fortsatt ulike adgangssystemer til lokalene, og det gir en effektiviseringsgevinst å harmonisere adgangssystemene. Ikke alle lokalene er tilrettelagt for adgang via SMS/lenke på mobiltelefon. Det er behov for å investere i nye låssystemer i Sande for å legge til rette for adgang via SMS/lenke. Dette vil gjøre saksbehandlingen mye enklere, gi et mer brukervennlig system og det vil minske behov for utrykninger utenom arbeidstid betraktelig. I Holmestrand og Hof ligger forholdene til rette. Investeringsbehovet avklares som en del av arbeidet med sak om utleie av lokaler, jf. over.

Vurdering av skiløypekjøring og kunstis i kommunen

Det kjøres skiløyper flere steder i kommunen, men avtalene som er inngått om løypekjøring er ulike og det er behov for å harmonisere disse. Størst og mest snøsikker er Vestskauen, men dette området er ikke tilgjengelig for alle fordi en må kjøre bil for å komme dit. Botneløyper og Hof IL kjører lett tilgjengelige løyper i Holmestrand og Hof. Samlet antall oppkjørte kilometere er høyt og løypenettet er tilgjengelige for alle innbyggere. Kommunen har en kunstisbane på Hvitstein stadion og i Nordre Sande lages det en isbane. I tillegg er det inngått en samarbeidsavtale med Drammen kommune om kunstisbanen på Konnerud. Kostnadene til tilskudd til skiløyper og isbaner er høye:

Kommunalt tilskudd til skiløyper og isbaner	2024
Skiløyper Vestskauen	486.000
Berger IL	14.658
Skiløyper Holmestrand	300.000
Skiløyper Hof	105.000
Kunstisbane, preparering for allmenheten Holmestrand	125.000
Skiløyper og islegging Nordre Sande	100.000
Samarbeid kunstisbane Konnerud	215.000
Klubbhus Konnerud	22.654
Totalt	1.368.312

En gjennomgang av avtalene og reforhandling må settes i gang med mål om en kostnadsreduksjon, uten å ta bort tilbudet, f.eks. ved å korte inn sesongen eller antall km løyper. Administrasjonen har lagt inn en moderat innsparing på kroner 150.000 som en følge av reforhandlingene.

Økte inntekter

Biorama har i 2024 og 2025 hatt en positiv økning i billettinntektene på grunn av økt tilbud og flere besøkende pr. arrangement. Det forventes også økte inntekter i de kommende årene. Det anslås at billettinntektene kan øke med kroner 50.000 i 2026, til kroner 100.000 i de påfølgende årene.

Når det gjelder tilskuddsmidler til kulturfeltet generelt, er det mulig å utnytte offentlige tilskuddsordninger i større grad, blant annet ved å søke om medfinansiering gjennom tilskuddsordninger som forvaltes av fylkeskommunen, kulturrådet, Bufetat og andre. Det er først og fremst prosjekter som frivilligsentralene, ungdomsklubbene, bibliotekene og kulturskolen initierer og jobber med som har potensiale for økte tilskuddsmidler. Det anslås at tilskuddsmidler kan netto økes med kroner 250.000 i økonomiplanperioden.

Oppgavesamarbeid med idrettsrådet

Idrettsrådet har i sitt innspill til helhetlig plan foreslått at kommunen kan leie tjenester av idrettsrådet, og nevner blant annet oppgaver som drift og administrasjon av bookingsystemer, koordinering og gjennomføring av arrangement, informasjon og kommunikasjon, fordeling av treningstider og areal, koordinering av frivillige til kommunale prosjekter og tiltak, samarbeid med skole, SFO og helsetjenester om lavterskeltilbud. Idrettsrådets innspill er interessant, og kommunedirektøren vil jobbe videre med forslaget sammen med idrettsrådet for at noe av dette skal kunne realiseres.

2.4.3 Mulige effektiviseringer og innsparinger

Det er, som beskrevet over, mulig å effektivisere driften og redusere kostnader gjennom å samle kommunens tjenestetilbud innenfor kulturfeltet på færre lokaliteter, samt reforhandle avtaler med frivilligheten som innebærer at lag og foreninger selv tar en større del av kostnadene eller justerer tilbudet. Det er også tatt lagt inn en besparelse på ett årsverk, som utløses ved naturlig avgang. Det overføres to ansatte fra budsjettåret 2026 (1,2 årsverk) som jobber ved Hof flerbrukshus fra Innbyggerservice (under Strategi og virksomhetsstyring) til Kultur og fritid (under Oppvekst). Denne endringen har ikke nettoeffekt.

Idrettsrådet har spilt inn et interessant forslag om at kommunen kan leie tjenester av idrettsrådet. Effekten av forslaget er ikke tallfestet, men kommunedirektøren vil jobbe videre med forslaget sammen med idrettsrådet for at dette skal kunne realiseres.

Samlet prognose for innsparing i virksomhet Kultur og fritid

Område: Kultur og fritid					
Kapittel	Tiltak	2026	2027	2028	2029
2.4.3.	Bibliotek i kommunelokalet, si opp leieavtale	0	0	-900	-900
2.4.3.	Redusere én stilling Kultur og fritid	-700	-700	-700	-700
2.4.3.	Redusere omfang av løypekjøring	0	-150	-150	-150
2.4.3	Effekt av nytt flerbrukshus i Sande ⁵	0	0	0	0
2.4.3.	Endre tilskuddsmidler og gratis leie av lokaler	0	-300	-300	-300
2.4.3.	Økte inntekter Biorama	-50	-100	-100	-100
2.4.3.	Øke andel eksterne prosjektmidler	-250	-250	-250	-250
SUM		-1000	-1500	-2400	-2400

⁵ Økonomisk gevinst er lite sannsynlig før etter 2029, potensiale beregnes i eventuell utredning.

3.0 Oppsummering av kommunedirektørens anbefalinger

I vurderingen av hvilke anbefalinger om effektiviseringer, innsparinger, endringer og omorganiseringer som skal legges frem, er det lagt vekt på hvordan tjenester i en virksomhet påvirker andre virksomheter. I disse vurderingene er også hensynet til grunnskolene og Barne- og familiesenteret vektlagt, selv om de ikke er direkte omfattet av denne versjonen av helhetlig plan Oppvekst.

3.1 Barn og unge interesser – vurdering av barns best

Alle forslag til endringer som berører barn og unge skal vurderes i forhold til hvordan disse har betydning for barns beste. Bestemmelsene om barnets beste er forankret i Grunnloven § 104, 2. ledd og Barnekonvensjonen artikkel 3 nr. 1, som har forrang foran annen lovgivning etter menneskerettsloven § 3. Hensynet til barns beste skal være et overordnet hensyn i all kommunal planlegging, og må også vurderes i kommunens helhetlige planer.

Alle tiltakene som foreslås i denne helhetlige planen har betydning for enkeltbarn eller grupper av barn, og det er derfor gjort vurderinger av barns beste her som en helhet. Holmestrand kommunen har gjennom flere år jobbet med å styrke effekten av det generelle tilbudet til barn og unge ut fra kunnskapen om at tidlig innsats reduserer behov for mer omfattende bistand og hjelp senere i oppveksten og livet. Figur 1 under her illustrerer dette.

Figur 1: Figuren viser et bilde av en pyramide hvor nedre nivå er grønt og illustrerer universelle tiltak for alle, det mellomste nivået er gult og illustrerer selektive tiltak for noen, mens det øverste nivået i pyramiden er rødt og illustrerer indikerte tiltak for noen få. Målet er at så mange som mulig skal få tidlig hjelp, slik at færrest mulig har behov for omfattende, individuelle tiltak.

Det vil utvilsomt være til barns beste at offentlige velferdstjenester har ansatte med god fagkunnskap, tilstrekkelig ressurser og at virksomhetene jobber systematisk samordnet så langt som hensynet til personvern og taushetsplikt tillater. Virksomhetene som er vurdert her jobber alle både direkte og indirekte med barns oppvekst, og koordinerte og helhetlig tjenester er en forutsetning for at barn og unge skal få god nok bistand til at de senere skal kunne delta fullt ut i jobb- og samfunnsliv. Det er dokumentert, blant annet i rapporten [barn-og-unge-forst-vart-felles-ansvar.pdf](#), at det er til barns beste at hjelpen gis tidlig og forebyggende, at hjelpen fra offentlige virksomheter er koordinert og at barn får hjelp i sitt eget nærmiljø.

Tiltakene som foreslås i planen vil indirekte eller direkte påvirke barns hverdag, og mest direkte påvirkning har forslagene til innsparing og effektivisering på barnehageområdet. Utfasing av Knutseskogen barnehage vil ha direkte påvirkning på barna som må bytte barnehage høsten 2028, selv om det å bytte barnehage i seg selv ikke kan sies å ha negativ effekt på barn. Alle barnehagene har gode rutiner for tilvenning av nye barn og jobber kontinuerlig med å inkludere barna i barnegruppene. Det at barnehagens nåværende lokaler ikke er tilfredsstillende, er også et moment i vurderingen av hva som er til barns beste.

Det er utvilsomt til barns beste at virksomhetene innenfor programområdet samarbeider tettere og mer systematisk, samt at forslagene om å etablere lokale tiltak innenfor barnevernet også vil være en forbedring for barn i forhold til dagens situasjon. PP-tjenestens systematiske veiledning i barnehager og skoler, veiledningsteam i barnehage og skole, innføring av TIBIR (Tidlig innsats for barn i risiko) med familierådgivere i tre av barnehagene, er alle virkemidler som har til hensikt å styrke barns mestringsopplevelse og oppvekstsvilkår.

Forslagene til effektivisering innenfor kulturfeltet vil i liten grad ha negativ effekt for barn så lenge tilbudene i Kulturskolen og ungdomsklubbene videreføres i andre lokaler. Det kan ha negativ effekt for barn og unge dersom endringer i ordningen med gratis lokaler til lag og foreninger innebærer at aktiviteter opphører. Dette er også fremhevet i frivillige lag og foreningers høringsinnspill til planen. Kommunedirektøren er derfor innstilt på å finne løsninger som både ivaretar barn og unges interesser, og som reduserer kommunens kostnader til drift og vedlikehold.

Samlet sett er det kommunedirektørens vurdering at tiltakene som er beskrevet og foreslått i helhetlig plan 2025-2034 Oppvekst II ivaretar hensynet til barns beste.

3.2 Forslag til effektivisering og innsparing

Oppgavemengden i oppvekstsektoren har økt de siste årene fordi det er flere barn og unge som har reelle behov for ekstra støtte. Oppgave- og arbeidsmengden har også økt på grunn av styrkede individuelle rettigheter og økte krav til internkontroll, saksbehandling og dokumentasjon. Det økonomiske handlingsrommet har ikke økt tilsvarende, og det er derfor viktig at det jobbes frem mer effektive måter å organisere tjenestene på, som også omfatter mer effektive strukturer.

Flere krav og knappe ressurser øker behovet for styringskraft i organisasjonen, noe som først og fremst må løses gjennom delegering av ansvar, koordinering av tjenester på tvers av virksomhetene og effektiv virksomhetsstyring.

Forslagene til effektivisering, strukturendringer og innsparinger i denne planen må ses i sammenheng med forslagene som ble lagt frem i den første helhetlige planen for Oppvekst. Innsatsen som gjøres i grunnskolen og Barne- og familiesenteret er like avgjørende for at tidlig innsats skal ha en effekt, som

tiltakene som er beskrevet her for barnehagene, barnevernet, PP-tjenesten og Kultur og fritid. Det er også gjensidig avhengige forslag i denne planen og i helhetlig plan Samfunn, teknikk og miljø, som behandles av kommunestyret i oktober 2025. I tillegg har idrettsrådet spilt inn et interessant forslag om at kommunen kan leie tjenester av idrettsrådet. Effekten av forslaget er ikke tallfestet, men kommunedirektøren vil jobbe videre med forslaget sammen med idrettsrådet for at noe av dette skal kunne realiseres som en innsparing.

Mulig effektivisering og innsparing i helhetlig plan Oppvekst II

Område: Alle aktuelle områder

Kap.	Tiltak	2026	2027	2028	2029
2.1.3.	Fase ut Knutseskogen barnehage	0	0	0	-1170
	Innsparing STM				-2900
2.1.3.	Redusert sykefravær	-500	-750	-1000	-1000
2.1.3.	Avvikle deltidsplasser i barnehagene	-75	-75	-75	-75
2.2.3.	Etablere systemveiledningsteam skole ⁶	900	0	-1000	-1000
2.2.3.	Redusere merkantil ressurs	0	-400	-400	-400
2.3.3.	Redusere statlige kjøp/lokalt beredskapshjem	0	-1000	-1000	-1000
2.3.3.	Redusere følgekostnader/lokalt beredskapshjem	0	-500	-500	-500
2.3.3.	Redusere statlige kjøp/lokale intensive tiltak	0	-700	-700	-700
2.4.3.	Bibliotek i kommunelokalet, si opp leieavtale	0	0	-900	-900
2.4.3.	Redusere én stilling Kultur og fritid	-700	-700	-700	-700
2.4.3.	Redusere omfang av løypekjøring og islegging	0	-150	-150	-150
2.4.3.	Effekt av nytt flerbrukshus i Sande ⁷	0	0	0	0
2.4.3.	Revidere tilskuddsmidler og gratis leie av lokaler	0	-300	-300	-300
2.4.3.	Økte inntekter Biorama	-50	-100	-100	-100
2.4.3.	Øke andel eksterne prosjektmidler	-250	-250	-250	-250
	SUM	-675	-4925	-7075	-8245

⁶ Gir påplussing i PP-tjenestens budsjett, men netto innsparing i skolenes budsjett

⁷ Økonomisk gevinst er lite sannsynlig før etter 2029, potensiale beregnes i eventuell utredning.

Vedlegg I – Befolkningsframskriving barn 0-15 år til 2040

SSB befolkningsframskriving for hele kommunen i perioden 2025-2040, alle grunnkretser, justert for barn i flyktningmottak i Holmestrand og Vike

Plansone	Aldersgrupper	År	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040
Botne	Totals		788	778	781	777	773	772	776	777	779	777	783	788	794	799	801	805	807
	0-5 år		281	276	276	281	279	276	274	277	279	281	283	285	287	288	289	290	291
	6-12 år		350	351	348	346	348	352	351	355	354	357	360	360	361	361	365	368	371
	13-15 år		157	151	157	149	146	144	150	145	146	139	140	143	146	150	147	147	145
Ekeberg og borgen	Totals		1194	1189	1172	1162	1162	1154	1154	1149	1156	1152	1156	1167	1179	1180	1186	1193	1197
	0-5 år		423	431	440	431	432	435	432	436	440	442	445	449	452	454	456	457	457
	6-12 år		526	520	498	504	494	496	492	491	497	505	502	504	509	508	514	518	522
	13-15 år		245	239	234	227	235	222	229	221	219	204	209	215	219	218	216	218	217
Holmestrand (justering flyktningmottak Holmestrand)	Totals		257	271	289	302	312	321	328	334	340	344	348	355	361	364	368	371	373
	0-5 år		99	114	122	126	130	133	134	136	138	140	141	143	144	146	147	148	148
	6-12 år		110	110	115	119	123	125	129	131	136	141	142	144	146	147	149	150	152
	13-15 år		49	48	53	58	60	63	65	68	66	65	65	69	71	73	73	74	74
Hof (justering Vike grunnkrets)	Totals		323	327	336	334	337	340	339	338	339	339	338	338	339	338	337	337	336
	0-5 år		99	114	126	128	129	130	130	130	130	130	130	130	130	130	129	129	128
	6-12 år		151	148	146	144	143	147	149	149	150	152	151	151	151	151	151	152	152
	13-15 år		72	65	64	63	64	64	60	59	59	57	57	57	58	58	57	57	56

Plansone	Aldersgrupper	År	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040
Kårby og Vassås	Totals		175	170	166	158	152	149	149	143	143	141	140	140	139	140	139	139	138
	0-5 år		59	57	56	58	57	57	57	57	57	57	57	58	57	57	57	56	56
	6-12 år		80	74	72	70	63	64	62	60	59	58	59	58	58	58	59	59	59
	13-15 år		36	39	38	30	32	29	30	25	26	25	24	24	24	24	23	23	23
Bekkestranda	Totals		702	694	669	663	660	650	648	643	645	644	644	650	660	661	667	674	678
	0-5 år		221	216	219	211	214	218	220	226	231	234	237	241	244	246	248	249	250
	6-12 år		330	326	305	308	294	289	284	276	276	281	278	281	285	287	292	296	300
	13-15 år		151	152	145	145	151	142	144	141	138	128	129	129	131	129	128	129	128
Sande*	Totals		611	608	616	607	609	612	604	601	603	596	598	602	605	609	611	615	615
	0-5 år		230	234	235	241	242	247	244	245	246	246	246	247	248	249	250	250	250
	6-12 år		267	269	272	257	253	250	245	247	248	250	253	254	258	257	259	260	262
	13-15 år		114	106	108	109	114	114	115	109	109	100	99	101	99	103	103	105	104
Nordre Sande*	Totals		558	523	491	475	467	457	444	434	425	415	406	404	402	399	396	397	396
	0-5 år		174	163	154	144	137	139	137	137	137	137	136	136	136	136	136	135	135
	6-12 år		254	253	248	240	234	220	211	199	195	191	187	183	185	184	185	185	186
	13-15 år		130	107	88	91	96	98	96	98	92	87	83	85	81	79	75	77	76

Plansone	Aldersgrupper	År	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040
Hele kommunen	Totals		4608	4560	4520	4479	4471	4456	4441	4419	4430	4408	4414	4445	4479	4490	4505	4531	4540
	0-5 år		1586	1605	1628	1621	1621	1636	1628	1645	1659	1667	1676	1688	1698	1705	1711	1715	1714
	6-12 år		2068	2049	2006	1988	1952	1944	1924	1908	1916	1936	1933	1936	1953	1952	1972	1988	2004
	13-15 år		954	907	887	871	899	877	891	867	856	806	806	822	829	834	823	830	822

*I den opprinnelige tabellen, som også lå ved versjonen av planen som ble sendt ut for innspill i august, var områdene Sande og Nordre Sande byttet om på.